Městské koupele,
Boskovice

Klára Pavelková

diplomová práce
ateliér Sosna–Filsak

Městské lázně U Koupadel, Boskovice

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury
Ústav navrhování I

autor: Bc. Klára Pavelková
vedoucí práce: Ing.arch. Vojtěch Sosna

letní semestr 2021/2022

OBSAH

ANALYTICKÁ ČÁST

město

širší kontext 12–13
schwarzplan města 14–15
ortofoto 16–17
císařské otisky stabilního katastru 18–19
historie 20–23
současnost 24–27
analýza 28–43

lokalita

historie 46–49
současnost 50–51
charakteristika území 52–53
analýza 54–59

NÁVRHOVÁ ČÁST

studie s regulačními prvky

koncept 62–63
situace současného stavu 64–67
hodnocení objektů 68–71
regulace 72–75
jednotlivé části studie 76–107
axonometrie 108–109

městské koupele

situace 112–113
půdorysy 114–123
řezy 124–125
pohledy 126–129
vizualizace 130–137

konzultace, zdroje 138–139
poděkování 140–141
zadání, prohlášení autora 142–143

ÚVOD

Boskovická židovská čtvrť propůjčuje svojí atmosférou charakter celému městu.
Pro podporu kompaktnosti a rozvoje lokality byla navržena nová zástavba.
Pro podporu zdejší kultury byly navrženy koupele.
V úctě k minulosti se nová zástavba nese ve stopách zástavby historické.
Koupele jsou navrženy v místě vyhořelých mužských lázní a v sousedství
ženských lázní, navazují tak na tradici místa.

ANALYTICKÁ ČÁST

město

BOSKOVICE

Město Boskovice se nachází v Jihomoravském kraji, v okresu Blansko, od Brna je vzdálené přibližně 40 km. Je součástí regionu Boskovicko, ve kterém je obcí s rozšířenou působností. Leží na hranicích Drahanské vrchoviny, v jižní oblasti Malé Hané a přibližná zdejší nadmořská výška je 380 m.n.m. Část západní hranice katastrálního území Boskovic tvoří řeka Svitava, severní částí protéká potok Semič, jižní částí samotného města teče potok Bělá. Kolem potoka Bělá se line Pilské údolí, dříve tu stály tři vodní mlýny, dochovaný je jen jeden. Severovýchodně od města je situována vodní nádrž Boskovice. Dalšími zajímavostmi v okolí je obora Rovná, přírodní rezervace Vratíkov a přírodní památka Bačov.

V Boskovicích a jeho přidružených částech, jimiž jsou Bačov, Mladkov, Vratíkov a Hrádkov, žije přibližně 11 tisíc obyvatel. Jsou tak devátým největším městem jižní Moravy a druhým největším městem v blanenském okrese, v letech 1849 až 1959 byl tento okres právě boskovický.

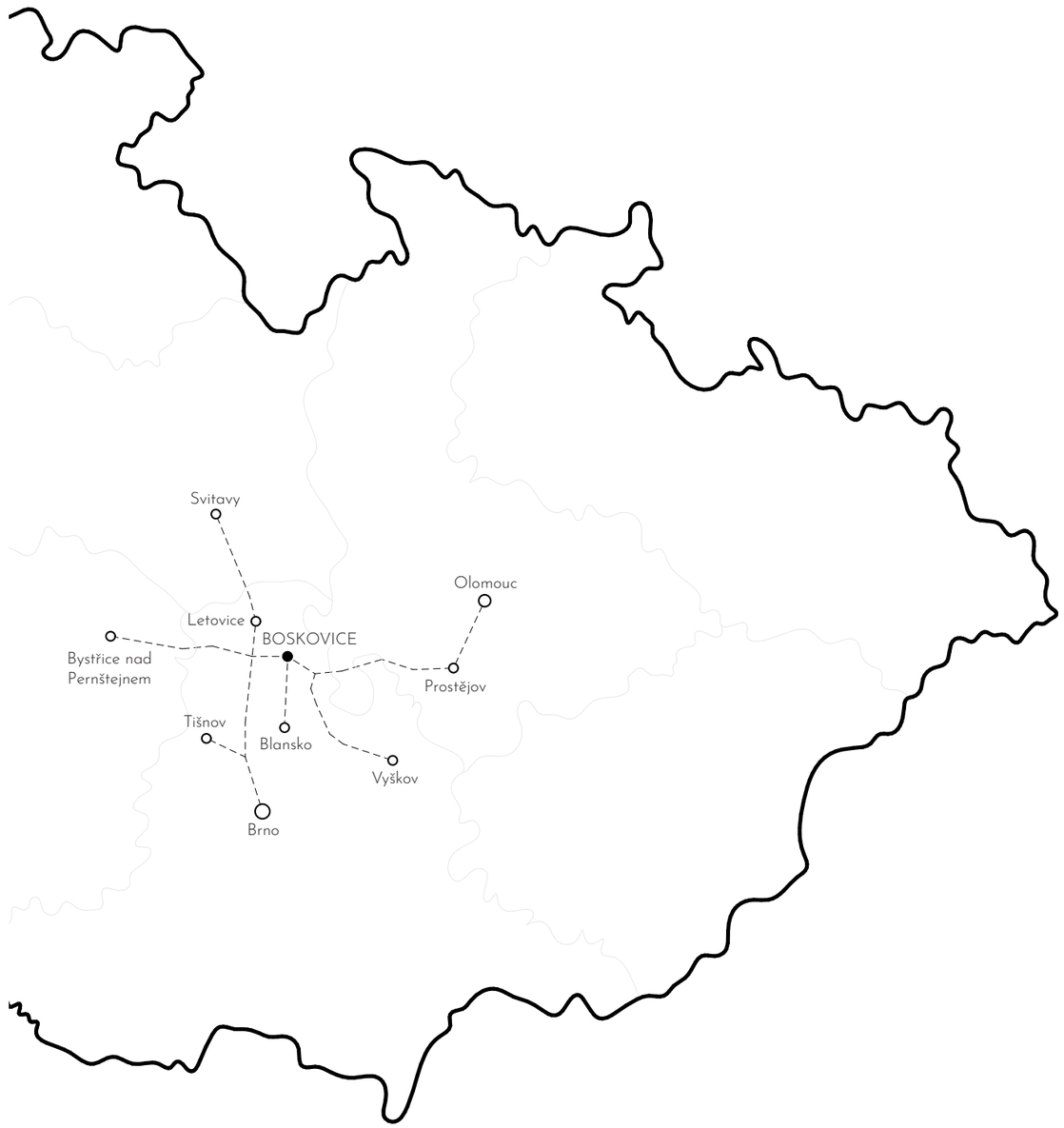

Bačov
Boskovice
Vratíkov
Mladkov
Hrádkov

Stadt
A
B
Obere Vorst
Stadt Boskowitz
Mühlbach

HISTORIE

První známé slovanské osídlení Boskovic je datováno do pozdní doby hradištní, nacházelo se v místech dnešního sídliště Pod Oborou, jeho existence je doložena jen archeologicky. Nejstarší písemnou zmínkou o tomto sídle je přídomek svědka na listině vydané Přemyslem Otakarem I., byl jím Jimram z Boskovic. Jméno Boskovice je na této listině zapsáno jako Bozcowiz, základem je slovo Bosek, v překladu bosý.

Na přelomu 13.–14. století byl postaven hrad na východní straně Hradního kopce, pod ním zároveň začala vznikat trhová osada předcházející dnešnímu městu. Nejstarší uliční síť zahrnovala rynek (dnešní náměstí) a ulici Kobylí (kpt. Jaroše), která se podél něj vinula v severní části, na ni se napojovala ulice Chloustná (17. listopadu a Havlíčkova), ze západní části rynku vedla ulice Německá (Komenského), z východu ulice Bělá (Sušilova), dále pak ulice Růžová (Bezručova), Žabokrky (Dr. Svěráka), Doubravská (Bílkova) a Hradská (Hradní). Z roku 1413 pochází další písemná zmínka, tentokrát již o samotném sídle. V roce 1463 povolil král Jiří z Poděbrad pořádat zde jarmark a výroční trhy na den sv. Víta. Zajímavým místním historickým artefaktem je Boskovická bible. Jde o rukopisnou knihu složenou z 537 pergamenových folií, na deskách je slepotiskem zaznamenán rok 1539, po textové stránce lze ale vznik bible klást do let 1415 až 1420. Obsahem je Starý a Nový zákon. Boskovice patřily až do roku 1547 pánům z Boskovic, poté přešlo k rodu Ederů, dále k Morkovským ze Zástřizl, Dietrichsteinům a nakonec k rodu Mensdorff-Poully, jejichž potomci pečují o místní zámek dodnes. První majitelé, páni z Boskovic, měli ve znaku stříbrný či bílý sedmizubý heroltský hřeben v červeném poli, tato barevnost je doložena od roku 1548 a město znak používá i v současnosti.

Po vyhnání Židů z moravských královských měst se někteří z nich začali v 16. století usazovat právě v Boskovicích a postupem času zde tak vzniklo jedno z nejvýznamnějších moravských ghett, nacházela se zde slavná ješiva, tři synagogy, rituální lázně a rozlehlý hřbitov. Své židovské město budovali jižně od náměstí, v prolákline pod Hradským kopcem, což limitovalo jeho růst a tak se židovská obec stále zahušťovala.

Roku 1787 byly Boskovice povýšeny na město. Renesančně přestavěný hrad byl nahrazen dvěmi nově vzniklými panskými sídly v jeho podhradí – barokní rezidencí a empírovým zámkem, který vznikl v letech 1819–1826 přestavbou ze zaniklého kláštěra, v té době jej vlastnil rod Dietrichsteinů. Hrad tedy můžeme najít označený jako zříceninu již ve stabilním katastru. Mezi roky 1835–1842 zpracoval a vydal rajhradský benediktin Tomáš Řehoř Volný statistický a historický přehled jednotlivých panství na Moravě. Dílo je dnes důležitým zdrojem informací, díky němu víme, že tou dobou v Boskovicích stálo 392 domů a žilo zde 2962 obyvatel. Dalších 101 domů tvořilo židovské město, ve kterém žilo 1949 obyvatel. Obživu obstarávala hlavně řemesla a zemědělství, veškeré výrobky byly prodávány na zdejších týdenních trzích, vyjímku tvořila jen vyčiněná kůže prodávaná do Slezska. V přehledu byly zmíněny také troje lázně umístěné na potoce Bělá.

Do 19. století zůstávala uliční síť nezměněná, město rostlo pouze prodlužováním již zmíněných ulic, až na židovskou čtvrť a právě židovští podnikatelé byli při průmyslové revoluci hlavními hybateli zprůmyslnění Boskovic. Výroba byla orientována především na obuvnictví, kovodělnictví a konfekci. Na plánu města z druhé poloviny 19. století jsou zachyceny stále tytéž ulice, kromě jejich prodlužování ale došlo roku 1829 k výstavbě kolonie dělnických domů Na Zahradách. V roce 1903 je zaznamenán další růst zdejší uliční sítě, a to vlivem nově postaveného gymnázia. V období monarchie dala směr dalším ulicím také nová dívčí vychovatelna a sokolovna.

Po vzniku republiky došlo díky vysokým dotacím k velkému stavební rozvoji. Roku 1920 vyrostla severozápadně od náměstí ortogonální uliční síť, ve 30. letech následoval evangelický kostel, administrativní budovy, hospodářské a chlapecké školy. Všechny tyto změny jsou zaznamenány v plánku z roku 1938. Po válce se měst rozrůstalo severovýchodním směrem od historického jádra výstavbou obytných domů, koncem 50. let byla postavěna nemocnice na západním okraji města, v 60. letech vznikla průmyslová zóna, poté následovaly čtvrti rodinných domků.

Ve městě je vedena kronika, jejíž záznamy jsou dochovány již od roku 1922 a můžeme se zde dočíst například o návštěvě města T. G. Masarykem v roce 1929 či o deportaci místních židovských obyvatel do koncentračních táborů z 15. března 1942.

Mezi významné zdejší rodáky patří například badatel Karel Absolon, fotograf Josef Koudelka či malíř Otakar Kubín.

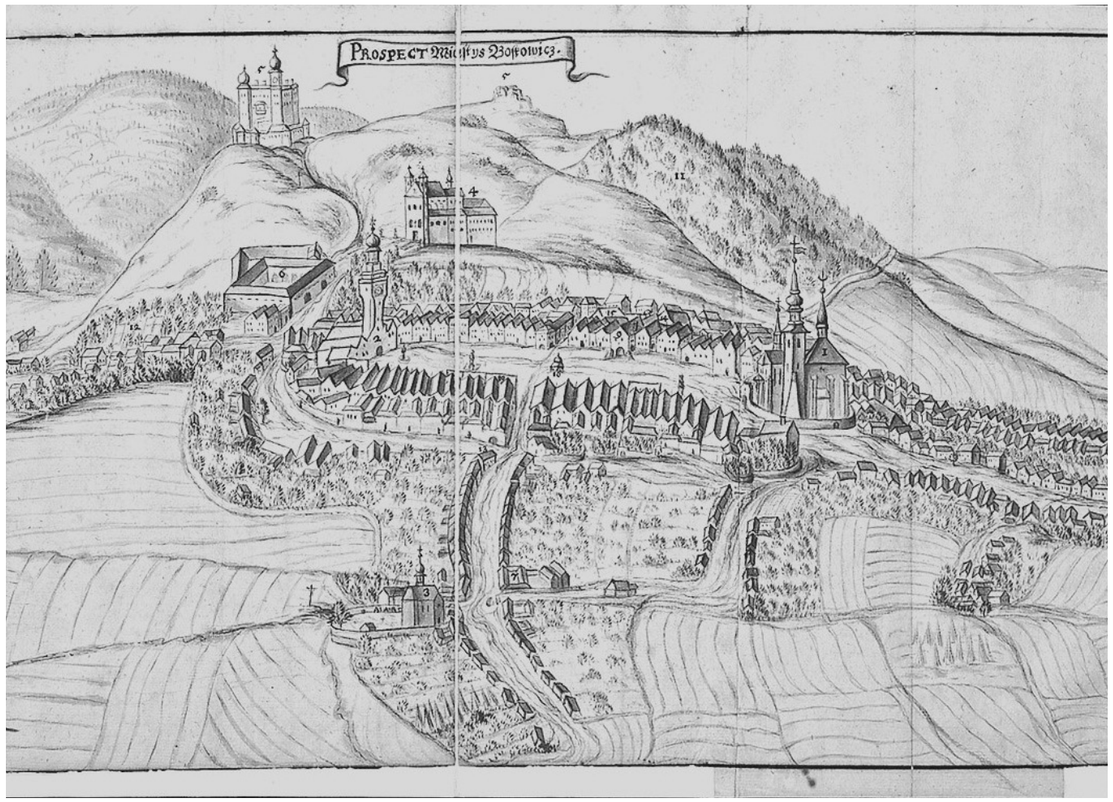

nahoře : veduta z roku 1728
dole : litografie z roku 1857

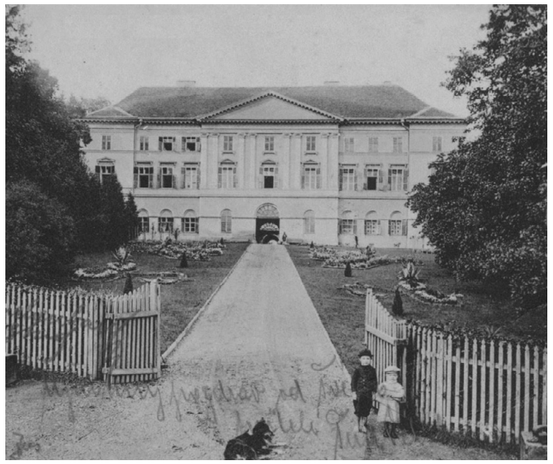

nahoře : Masarykovo náměstí r. 1910, pohled dnešní ulice Hradní
uprostřed : zřícenina hradu r. 1930, zámek
dole : gymnasiální čtvrť, ulice Komenského

SOUČASNOST MĚSTA

Boskovice jsou kulturním, společenským a politickým centrem oblasti. Kromě památek lze ve městě nalézt několik zařízení pro kulturní či sportovní vyžití, doplňují je pravidelně konané akce a festival. Nedaleko města leží Chráněná krajinná oblast Moravský kras. Počet obyvatel města v průběhu let mírně stoupá, nejbohatěji zastoupenou věkovou skupinou je rozmezí 35 až 39 let.

Na městskou památkovou zónu byl v roce 2020 vytvořen regulační plán. V územním plánu je tato část města věnovaná převážně funkci smíšené obytné, regulační plán funkce pak dále konkretizuje. Na náměstí města jsou objekty a pozemky smíšeného centrálního území, jde tedy převážně o různorodost, židovské město je vyhrazeno pro bydlení, případně pro občanské vybavení a podnikatelskou činnost. Plochy určené k zastavení na území bývalého ghetta jdou ve stopách původní zaniklé zástavby.

Ve městě se v současné době řeší hned několik projektů, nejdiskutovanějším je návrh nové sportovní haly ve sportovním areálu Čevené zahrady. Jde o doplnění stávajících hřišť a zimního stadionu několika dalšími sportovišti, jako například vnitřní hrací plochu či lezeckou stěnu. Dalšími projekty v řešení jsou stavba knihovny z ateliéru Fránek Architects či městský dům od chilského architekta Smiljana Radiće, který zastavuje proluku v Židovském městě, konkrétně ulici U Koupadel. V Boskovicích byl založen Spolek za rozvoj architektury Boskovic složen především z architektů a inženýrů zajímajících se o veřejný prostor jejich města. Účastní se jednání o nových projektech a průběžně informují veřejnost. Ve spolupráci s iniciativou Zelená peřina vytvořil spolek návrh studie k prázdným prolukám židovského města. V návrhu jsou připomenuty již neexistující stavby prostřednictvím kostek sázených do tvaru půdorysu původních objektů a ozelenění proluk.

nahoře : boskovický hrad, panská rezidence
uprostřed : zámek, zámecký skleník
dole : radnice, ulice vedoucí k Masarykovu náměstí

MORFOLOGIE

Město tvoří svah, jehož vrcholem je zdejší zřícenina hradu. Tuto zříceninu díky výráznému převýšení můžeme zahlédnout hned z několika míst uvnitř města. Nejvyšším místem v zástavbě je pak východní konec Masarykova náměstí a i toto náměstí je vystavěno na poměrně prudkém kopci. Terén je zde natolik členitý, že si tohoto stoupání lze povšimnout již při vjezdu do města, za jeho hranicemi. Za zříceninou hradu se rozléhá údolí potoka Bělá, u kterého dříve stálo několik mlýnů a také drobné lázně.

M 1:5000

DOPRAVA

Kromě níže popsaných cest pro automobilovou dopravu se ve městě nachází vlakové nádraží, na kterém zastavuje lokálka na trati Skalice nad Svitavou – Velké Opatovice. Vlakové nádraží v nedaleké Skalici nad Svitavou je pak napojeno na trať pro přímé spojení Praha – Brno. Pro veřejnou dopravu je zde více využíváno autobusové spojení, v blízkosti centra se nachází autobusové nádraží, ze kterého míří linky do všech okolních drobnějších měst a vesnic. Po městě je možné využít městskou hromadnou dopravu.

1 silnice II. třídy, II/150, z Vysočiny do Olomouckého kraje, v Jihomoravském kraji z Mladkova do Žďárné
2 silnice II. třídy, II/374, z Jevíčka do Brna
3 silnice III. třídy, III/37422
4 silnice III. třídy, III/37424

M 1:5000

PROSTUPNOST

Na městské cesty pro pěší navazují turistické trasy převážně na jihu města, nachází se zde naučná stezska Hradní okruh, který kopíruje částečně modrou a částečně červenou turistickou trasu. Modrá se stáčí zpět do města a vychází z jeho opačného konce do Šebetova. Po červené lze kolem obory Rovná dojít do Skalice nad Svitavou. Východnější část města protíná trasa zelená, z té lze dojít ke Sloupu a jeskyním Moravského krasu.

M 1:5000

ZELENÁ INFRASTRUKTURA

Kromě tří drobných parků umístěných u boskovických kostelů se veškerá zeleň rozprostírá v blízkosti zámku a hradu a je rozdělená do tří částí. První z nich, dolní park, se nachází v podzámčí a je v něm zahrnuta zámecká část. Druhý, dolní park, obklopuje zámecký skleník, jízdárnu a letní kino. Posledním je přírodní lesopark Hradský kopec, je východně od zámku a pokračuje k zřícenině, dále pak přechází v lesní porost.

M 1:5000

OBČANSKÁ VYBAVENOST

- střední škola, gymnázium, vyšší odborná škola
- základní škola, základní umělecká škola
- mateřská škola
- sportoviště
- kostel, synagoga
- galerie, muzeum
- kino
- knihovna
- × zdravotnické zařízení

M 1:5000

VÝZNAMNÉ OBJEKTY

1 Hrad

Zřícenina goticko-renesančního hradu stojí nad městem ve výšce 460 metrů nad mořem. Na jeho místě byla nalezena keramika z 2. poloviny 13. století, v té době hrad pravděpodobně vznikl. První písemná zmínka pochází z roku 1313. K hradu patří také Bašta, umístěna na druhém vrcholku hradního kopce. Hrad poté několikrát změnil majitele, zpět k pánům z Boskovic se dostává roku 1458 a toho roku nastal pro hrad i město čas stavebního rozvoje, podoba hradního sídla se změnila na pozdně gotickou. Další přestavba vede k formě renesanční, později se ale hrad dostane do rukou Dietrichsteinů, ti ho opuští a své sídlo přemístí přímo do města, z hradu se tak časem stane dnešní zřícenina.

2 Zámek

V místech dnešního zámku se dříve nacházel dominikánský klášter, po jeho zániku objekt krátce sloužil jako továrna na výrobu barviv. S přestavbou začal rod Dietrichsteinů roku 1819, trvala do roku 1826. Jeho podoba je v empírovém slohu, obklopuje jej park anglického stylu. Od roku 1991 je zámek v rukou původních majitelů, hraběcí rodiny Mensdorff-Pouilly.

3 Panský dvůr

Objekt byl vybudován v 17. století jako komplex hospodářských budov a čeledníků, ke komplexu přilehály ovčírny, stodoly, zahrady a sady. Tvarem byl dvůr vybudován jako přízemní čtyřkřídla budova s centrálním dvorem, do kterého směřují arkády. V současnosti zde probíhá revitalizace.

4 Zámecký skleník

Vedle panského dvoru stojí rozsáhlý klasicistní zámecký skleník s kruhovým bazénkem. Jeho stavba nahradila roku 1829 bývalé panské ovčírny. V součastnosti tato kulturní památka slouží pro kulturní akce.

5 Panská rezidence

Rezidence byla vybudována jako panské sídlo v letech 1729–1733 hrabětem Dietrichsteinem, nahradila tak boskovický hrad. Jako sídlo sloužila až do roku 1826, kdy byl postavěn boskovický zámek. Budova rezidence je dvoupatrová, stylem se řadí k baroku. Dnes zde sídlí Muzeum regionu Boskovicka.

6 Panská jízdárna

Jízdárna, zbudovaná roku 1870 hrabětem Mensdorff-Pouilly, se nachází ve východní části zámeckého parku. Styl budovy je novogotický, romanticky historizující. Budova prošla v šedesátých letech přestavbou na restauraci, diskotéku a sportovní halu pro míčové hry.

7 Klášter

Budova, která dnes slouží hotelu Pod zámkem, dříve bývala klášterem milosrdných sester sv. Vincence z Pauly. Objekt pochází z roku 1756, kdy v tehdy přízemní budově sídlil panský špitál pro 12 chudých. Roku 1857 zde hrabě Mensdorff-Pouilly zřídil klášter, ve kterém sestry pečovaly o nemocné a vedly výuku dívčí školy. Stavební úpravy, které vedly k dnešní podobě objektu, proběhly v letech 1877–1878, budově přibylo patro a dvě věžičky. Od roku 1880 zde fungovala také mateřská škola a to i po zrušení kláštera v roce 1948.

8 Kostel sv. Jakuba Staršího

Na západním konci náměstí je umístěn farní římskokatolický kostel, jehož podoba pochází z let 1493–1527. První zmínky o jeho existenci pochází z roku 1346, z této doby se dochovalo obvodové zdivo kněžiště a trojlodí, stará sakristie. Po četných požárech byl vzhled kostela několikrát změněn, od začátku 20. století šlo jen o opravy údržbové.

9 Evangelický kostel

Tento kostel je jednou ze dvou funkcionalistických památek Boskovic. Autorem je boskovický architekt Karel Fabiánek, stavba byla dokončena roku 1941. Kostel je jednolodní, průčelí dominuje věž s horizontálními okny, ukončena je biblí a kalichem.

10 Filiální kostelík Všech svatých

První záznam o tomto kostele je v městské kronice z roku 1505. Jde o jednoduchou jednolodní gotickou stavbu, v sakristii je dochováno jedno pole křížové žebrové klenby. Kněžiště je do lodi otevřeno zaklenutým vítězným obloukem. Kostel byl častokrát přestavován, po roce 1838 byla jeho loď prodloužena na dvojnásobek své délky. Okolo kostela se nacházel starý hřbitov, pohřbívalo se zde do roku 1948.

VÝZNAMNÉ OBJEKTY

11 Radnice, městský úřad

Radnice a městský úřad se nacházejí na východním konci Masarykova náměstí a věž radnice zde vytváří výškovou dominantu protilehlou k věži kostela na druhém konci náměstí. Současná pozdě renesanční podoba radnice pochází z přestavby roku 1567, dřívější funkcí objektu byl kupecký dům. Dnešní vrata radnice stojí v místě původní městské brány. Budově městského úřadu předcházel dům okresního hejtmanství, jeho dnešní podoba pochází z roku 1960–1965.

12 Knihovna, městský úřad

Budova, ve které sídlí část odborů městského úřadu, slouží také místní knihovně. Ta byla v historii několikrát stěhována, naposledy roku 1997. Knihovna by se v budoucnosti měla dočkat samostatného objektu.

13 Gymnázium

Místní gymnázium je nejstarší střední školou v okrese Blansko. Stavba pochází z roku 1903, postavena je podle plánu vypracovaného oddělením pro pozemní stavby ministerstva vnitra.

14 Sokolovna

Sokolovna, využívána dnes jako kulturní dům, byla postavena roku 1912 podle návrhu architekta Antonína Blažka z Brna.

15 Vila MUDr. Janečka

Dům pochází z roku 1912, výrazná je skleněná přístavba. V přízemí objektu byly situovány ordinace, u hlavního vstupu se nacházejí kamenné zabudované lavice sloužící pro čekání pacientů. První patro plnilo funkci obytnou.

16 Marešova vila

Vila byla postavena kolem roku 1937 manželi Marešovými. Oba manželé byli doktoři, hlavní funkcí stavby bylo porodnické sanatorium a klinika, měli zde ale i svoji obytnou část. Funkcionalistická čtyřpodlažní budova se železobetonovým skeletem a cihlovou vyzdívkou je obklopena zahradou.

17 Letní kino

Místní letní kino postavené roku 1961 se může pyšnit největší promítací plochou v České republice. Vzhledem ke svému umístění poskytuje v průběhu letní sezóny dostatečnou a vhodnou plochu ke konání kulturních akcí, jako jsou koncerty, festivaly a také projekce filmů.

M 1:5000

ROZVOJOVÁ ÚZEMÍ

1 **Židovské město**
doplnění zástavby ulic, zkompaktnění čtvrti
navýšení objektů s funkcí pro veřejnost pro oživení čtvrti

2 **Panský dvůr**
revitalizace kulturní památky

3 **Pivovar**
zanedbaný objekt k možné rekonstrukci

4 **Proluky, ulice Kpt. Jaroše**
doplnění stávajících proluk zástavbou

M 1:5000

ANALYTICKÁ ČÁST

lokalita

ŽIDOVSKÉ MĚSTO

Židi se v Boskovicích pravděpodobně usadili již krátce po založení města, důvodem byla blízkost staré obchodní cesty z Moravy do Čech a Slezska. První písemná zmínka pochází z roku 1343, není z ní ovšem úplně jasné, zda v ní zmíněný Žid byl opravdu z Boskovic, či například z Jevíčka. Další písemná zmínka pochází z první poloviny 16. století, tou dobou zde zřejmě vznikla židovská obec, roku 1567 byl prvně v písemnostech zmíněn její rychtář. Ostatními občany města byli Židé utlačováni a omezováni, například v roce 1565 jim byl zakázán prodej v okolních vesnicích. Dle záznamů měla obec 148 členů žijících ve 25 domech, do roku 1727 vzrostla na 1531 občanů, 38 domů, 97 přístaveb a 40 chalup na pozemcích rodových domů, jak vyplývá z prvního boskovického sčítání. Tou dobou už se zdejší židovská obec řadila mezi nejvýznamnější na Moravě. Vlivem hustoty zdejšího osídlení byla čtvrť častým dějištěm tragédií, v letech 1715–1716 zde zemřelo několik Židů vlivem morové epidemie, tehdy byly brány do ghetta zatlučeny, aby se nákaza nešířila do okolního města. Odehrálo se zde také několik rozsáhlých požárů, od konce 17. století do počátku 20. století jich bylo šest, nejvýznamnější roku 1823.

Po roce 1727 vzniklo uzavřené židovské město, ze kterého se muselo nežidovské obyvatelstvo vystěhovat. Od zbytku města bylo ghetto odděleno dvěma bránami z poloviny 18. století, několika řetězy a v roce 1823 přibyla brána třetí, v židovském městě se nacházelo přibližně 100 domů. Tomuto kroku ale předcházel zákon z roku 1726, který v Boskovicích povoloval pouze 326 židovských rodin. Pomoc Židům od předsudků a útlaku přinesly až osvícenské snahy z 90. let 18. století, plný obrat pak přišel roku 1848. Téhož roku se boskovická židovská obec změnila na politicky samostatné město, měla vlastního starostu, policii a hasičský sbor. Nejvyšší počet obyvatel obec čítala roku 1857, žilo zde 1 810 Židů. Většina z nich se živila obchodováním, po průmyslové revoluci výrazně přispěli k zprůmyslnění celých Boskovic a na zdejší komunitu jsou napojeny významné továrnické rody, jako například Löw Beer či Eisler. Za první republiky se městečko zmenšilo na necelých 400 Židů, po tragických událostech roku 1942 jich deportaci do koncentračních táborů přežilo pouhých 14, jejich město chátralo a částečně bylo zlikvidováno.

Nejstaršími částmi židovské čtvrti jsou pravděpodobně ulice U Vážné studny, U koupadel a v ulici Ant. Trapala. Z bran, která ghetto oddělovaly od křesťanského města, je dochována jedna, odděluje ulici Hradní a Plačkovu a pochází z roku 1753. Také se dochovala železná tyč v rohu zdi farské zahrady, na kterou se připevňoval oddělující drát či řetěz. Dnešní podoba domů pochází převážně z doby po velkém požáru roku 1823, jsou tedy klasicistní a empírové. Židovskému městu hrozila úplná likvidace, na konci 80. let 20. století se ovšem místní aktivisté začali snažit o jeho záchranu a většina oprav se tedy uskutečnila po roce 1990. Památkově chráněna je zde synagoga, obecní dům, špitál, rabinát, židovské lázně, kašna, masné chrámy, brána do židovské čtvrti a 20 z celkových 79 obytných domů. Od roku 1993 je ve městě pravidelně pořádaný několikadenní letní festival, který měl v době vzniku za úkol na architektonicky cenou židovskou čtvrť upozornit širokou veřejnost.

nahoře : pohlednice ze židovského města
dole : pohled na synagogu maior ze zahrady, r. 1930

nahoře : brána do židovského města, domy u synagogy v ulici Antonína Trapla
uprostřed : ulice U Templu, židovské lázně
dole : Bílkova ulice, kašna v místě požárem zničených mužských lázní

nahoře : brána do bývalého ghetta, synagoga maior
uprostřed : rituální lázně mikve, ulice Plačkova
dole : ulice Bílkova, kašna v místě požárem zničených mužských lázní

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Boskovická židovská čtvrť je v území městské památkové zóny, několik domů je chráněno jako kulturní památka. Ulice díky výstavbě v kopci působí rozmanitým dojmem. Zeleň v ulicích je spíše nahodilá. Zástavba je zde nízká, typické jsou dvoupodlažní obytné domy, ojediněle třípodlažní. Fasády vycházejí z původní podoby, střechy všech domů jsou šikmé. Některé domy mají aktivní parter, zejména ty, které navazují přímo na náměstí, směrem od něj drobných služeb a obchodů v parteru ubývá.

Ulice jsou zde dopravně poměrně klidné, hlavní dopravní tah se vine okolo protilehlé strany náměstí. Do ulice Plačkova jezdí pouze místní, z východní strany ji uzavírá brána židovského města, která není průjezdná. Tato ulice je pak malým blokem domů rozdělena na dvě ulice užšího profilu. Pod nimi navazuje ulice Zborovská, ve které je provoz lehce hustší, podobně je na tom ulice Bílkova. Parkování je zde převážně podélné, nacházejí se zde také dvě parkoviště o pěti stáních. Hlavní parkování se nachází na náměstí, v ulici Bílkova je za hranicí židovského města zřízeno nové kapacitní parkoviště.

Rušivým elementem v území jsou příliš výrazné barvy některých fasád a také nekompaktnost ulic, nachází se zde hned několik proluk, případně je uliční fronta tvořena drobnými objekty technického charakteru.

ulice Plačkova

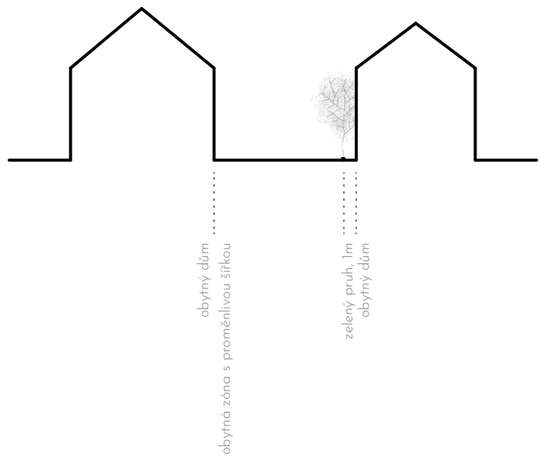

ulice Bílkova

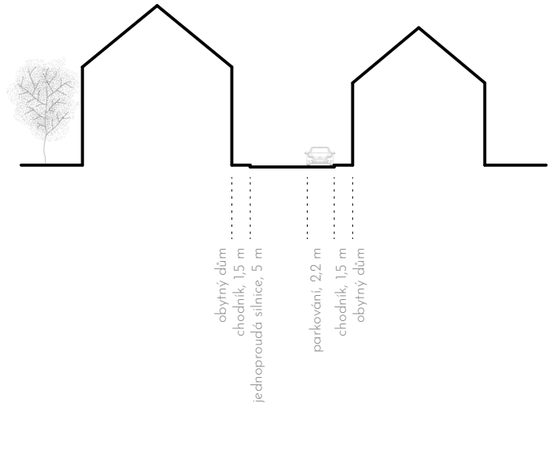

ulice Zborovská

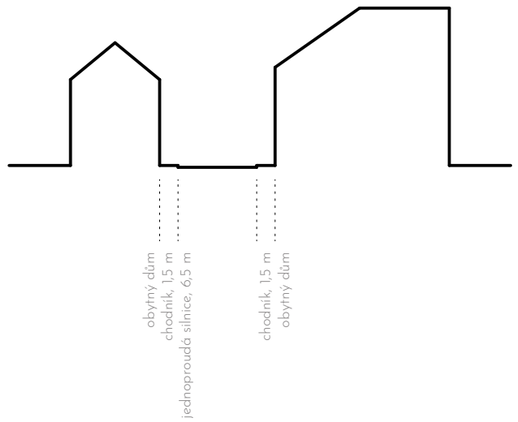

ulice U Templu

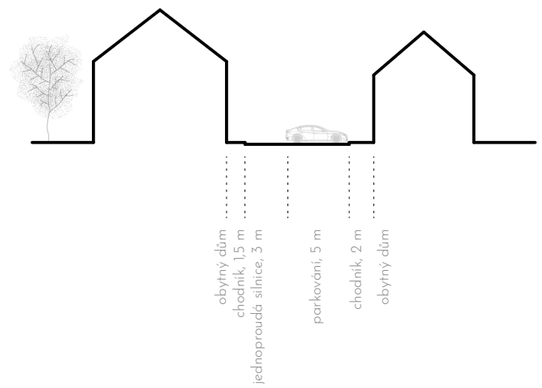

FUNKCE V ÚZEMÍ

- synagoga
- penzion
- obytný či rodinný dům
- obytný či rodinný dům s aktivním parterem
- kulturní zařízení, klubovna
- garáž, technický objekt
- prázdný objekt

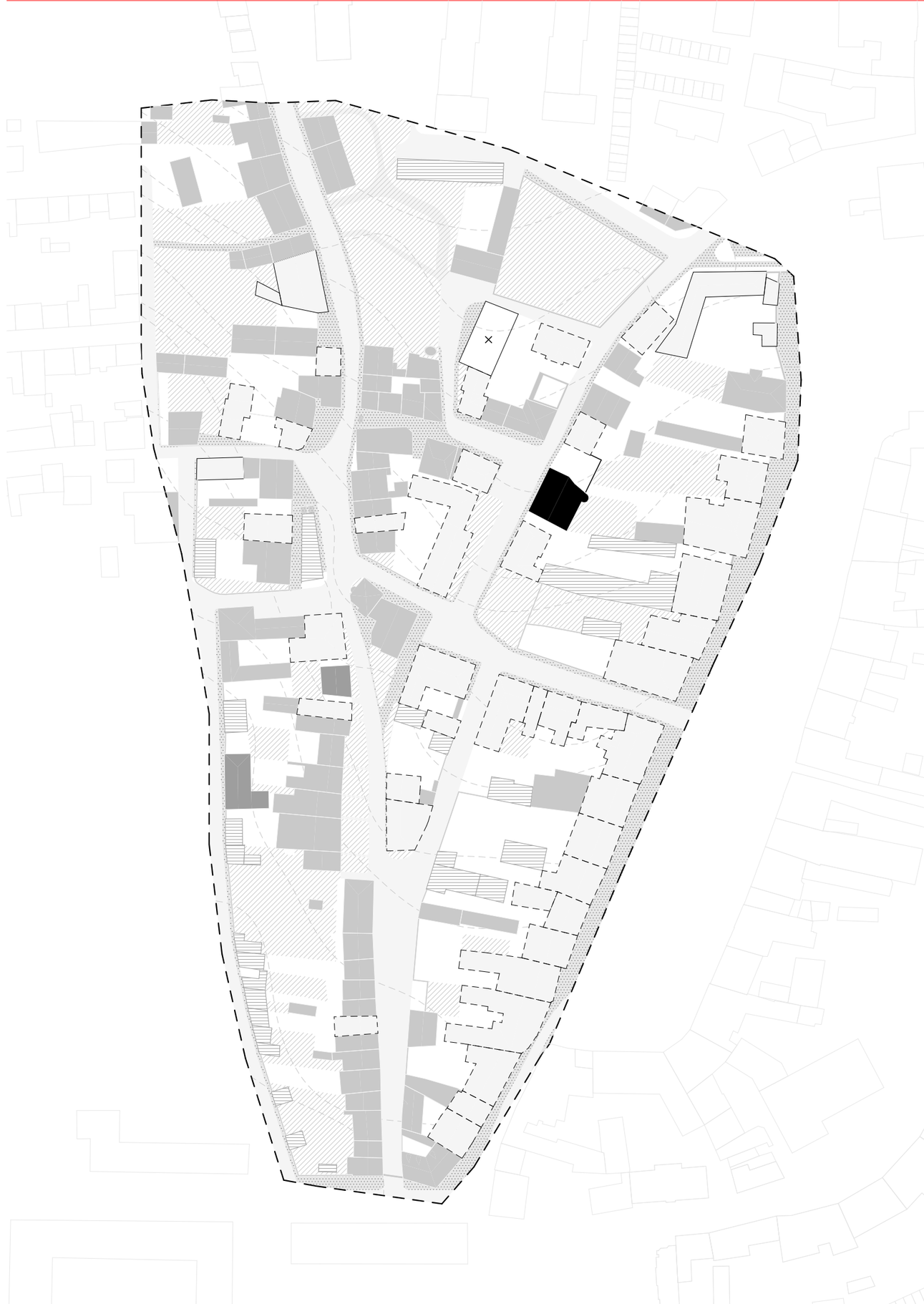

M 1:1500

VÝZNAMNÉ OBJEKTY ŽIDOVSKÉHO MĚSTA

1 Synagoga maior

Synagoga maior (tedy větší) byla jednou ze tří synagog nacházejících se v boskovickém ghettu. Starší část této synagogy pochází z roku 1639, vybudoval ji italský stavitel Sylvestr Fiota, který tou dobou v Boskovicích žil. Již v roce 1698 byla stavba kompletně přebudována a rozšířena v barokním slohu, narostl totiž počet místních Židů a objekt svojí velkostí nedostačoval. Stavba prošla několika rekonstrukcemi, jednu z nich vedl funkcionalistický architekt Ernst Wiesner.

2 Židovský obecní dům a škola

Starší obecní dům tvořil jeden celek s židovským špitálem. Po požáru v ghettu došlo v roce 1826 k výstavbě nového obecního domu v empírovém slohu. Bývaly zde umístěny kanceláře židovského města, školní učebna, studovna, byty rabína a správce špitálu a pekárna macesů. Po adaptaci zde sídlilo od roku 1849 okresní hejtmanství, později židovský obecní úřad a židovská německá škola.

3 Židovská brána

Poslední zachovaná brána do židovského města se nachází naproti panské rezidenci. Stojí zde od roku 1753, bývala opatřena vraty, které se na noc zavírala.

4 Mikve

V obytném domě naproti synagoze maior lze ve sklepě najít zachovanou rituální lázeň mikve. Jde o jeden z nejstarších domů čtvrti, zmiňován byl již od druhé poloviny 16. století. Účelem lázně byly rituální očisty, sloužila nejen pro lidi, ale také k očišťování různých předmětů, jako například nádobí.

5 Obytný dům č.p. 634/5

Dům byl po požáru roku 1823 opraven, jeho fasáda napodobuje empírový styl tehdy nového zámku. V nadpraží se nacházejí motivy půlslunce.

6 Obytný dům č.p. 624/25

Dům je jedním z nejstarších v ghettu, jeho sklep je v renesančním slohu, nadzemní část je barokní. Patří mezi domy opravené po požáru roku 1823. Od konce 19. století zde žila rodina rituálního řezníka Fleischmanna z Vídně.

7 Obytný dům č.p. 382/6

Původně jednopodlažní objekt byl nadstavěn po požáru roku 1832. Mezi jeho majitele patřil bohatý podnikatel Nathan Löw nebo také obchodník s textilem Zwicker. Nad vchodem domu se nachází hebrejský nápis „Bílé na černém – na památku zničení – 1832".

8 Obytný dům č.p. 619/35

Tento řadový jednopatrový dům byl postaven po požáru v roce 1823, jeho zajímavostí je schodiště představené k fasádě vedoucí ke vchodu v patře.

9 Obytný dům č.p. 70/9

Interiér je zachován v původní dispozici, ve sklepě byla nalezena zachovalá rituální lázeň.

10 Obytný dům č.p. 379/11

V domě, který od roku 1860 sloužil jako výrobna a prodejna likérů, se narodil spisovatel Herrmann Ungar.

11 Obytný dům č.p. 385/12

Tvarově nejvýraznější dům v ghettu má nepravidelný půdorys a půlkruhový přístavek připomínající apsidu. Na východní straně má pavlač, střecha je stanová.

12 Obytný dům č.p. 615/45

Kdysi býval křesťanským gruntem, jeho majitel dovolil Židům na pozemku zřídit tři masné krámy. Dům později přešel do rukou vrchnosti, byla zde zřízena knížecí hospoda. Na konci 18. století zde byla zřízena škola, později také sídlo rabinátu a rabínův byt.

M 1:1500

VÝZNAMNÉ OBJEKTY ŽIDOVSKÉHO MĚSTA

13 Obytný dům č.p. 613/5

V přízemí domu býval obchod, za druhé světové války se zde nacházelo řeznictví. Pochází přibližně z roku 1850.

14 Obytný dům č.p. 612/7

Přízemí stavby patřilo rodině Ungarových, v poschodí žil lékař Ticho. Nacházela se zde hospoda Na Císařské.

15 Masné krámy U Vážně studny

Před požárem v roce 1823 na tomto pozemku stála židovská strážnice. Masné krámy měly pět kvelbů, díky svažitému terénu zde mohlo být využíváno přirozené chlazení.

16 Obytný dům č.p. 611/9

Dům, ve které se nacházelo kasino a také taneční a divadelní sál, byl tak středem místního společenského života.

17 Tovární budova č.p. 610/3

V této továrně se vyráběly plechové a dřevěné krabičky. Později zde sídlila Okresní péče o mládež, mateřská škola a dnes zde nalezneme pobočku Moravského zemského archivu.

18 Obytný dům č.p. 604/13

První patro domu bylo přistavěno mnohem později, než přízemí. Fasáda domu je hladká s profilovanou kordonovou římsou.

19 Obytný dům č.p. 603/1

Tento dům byl majetkem rodiny Husslerových, na schodišti vedoucímu ke vchodu se dochovalo starobylé zábradlí.

20 Obytný dům č.p. 601/5

Ludwig Popper v tomto objektu zřídil továrnu na výrobu obuvi, fungovala zde téměř třicet let. Po požáru byl opraven v empírovém stylu.

21 Obytný dům č.p. 363/3

Dům postavený v roce 1711 býval majetkem rodiny Munkovy. Ve znaku nad vchodem se nachází hebrejský nápis „I vyšel Izák přemýšleje na pole", pravděpodobně se vztahuje k zemědělské činnosti jeho stavebníka.

22 Tovární budova č.p. 374/6

Původně zde sídlil obchod s obilím a sladem, později byl objekt přestavěn na konfekční továrnu rodiny Brüllovy. Jednopatrová nárožní budova má nad okny v nadpraží empírová půlslunce.

23 Ženské lázně č.p. 349/8

První zmínka o lázních pochází z roku 1684, v provozu byly do roku 1950. V roce 1844 byla stavba přestavěna a zvýšena o jedno patro. Ve dvoře lze stále vidět arkády, v nichž se nacházelo deset kabin s vanami.

24 Obytný dům č.p. 523/13

Jde o jeden z mála domů, které byly uchráněny od požáru roku 1823. Byla zde provozována hospoda, později konfekční továrna M. & J. Mandel. Na domě se nacházejí ornamenty kola a snopu, které poukazují na zaměstnání majitele domu.

25 Kašna U Koupadel

Kašna vznikla roku 1875 na parcele vyhořelých mužských lázní. Předcházel jí haltýř sloužící jako zásobárna vody, ta sem byla vedena od Vážné studny.

M 1:1500

NÁVRHOVÁ ČÁST

studie s regulačními prvky

KONCEPT

Cílem návrhu je scelení ulic v charakteru již stávajících objektů a v zájmu budoucích návrhů s ohledem na zdejší památkovou zónu. Doplněny jsou především ulice Plačkova a Pod Klášterem, jejichž potenciál zůstává nyní nevyužitý. Dále jsou doplněny jednotlivé parcely ve čtvrti, které zde převážně zbyly po stavbách původního židovského města. Dopravní situace v návrhu je ponechána stejná, jako je nynější. Povrch ulic dnes tvoří převážně kámen, většinou žulová kostka. Není to tak ale ve všech případech, do budoucna by bylo vhodné doplnit tento materiál i do zbytku ulic.

K tomuto účelu jsou rozděleny objekty do kategorií jejich hodnoty. První z kategorií zahrnuje objekty památkově chráněné, kterých se v území nachází hned několik, většina z nich pak z období po posledním místním velkém požáru v první polovině 19. století. V další kategorii jsou stavby vyhovující svojí půdorysnou stopou a hmotou, jejich změna je možná jen v odůvodněných případech. Tuto kategorii také převážně tvoří výstavba z první poloviny 19. století, ovšem bez památkové ochrany. Třetí kategorie je pro domy, jejichž vzhled není pro území rušivý, ale ani ne příliš vhodný, umožňují tedy změnu. Převážně jde o zástavbu vnitrobloků, která přiléhá ke stávajícím objektům a do vzhledu čtvrti tedy nezasahují, v případě ulice Plačkova jde o dva nově postavené rodinné domy. Poslední kategorie objektů je určena k demolici. Jsou to drobné stavby technického charakteru, jako například garáže a sklady. Jsou pohledově exponovány v ulici Plačkova, v ulici Pod Klášterem jsou pak postaveny v ulici s výhledem na zámek a židovské město zde neuzavírají příliš vhodně.

Následuje regulace území, prvním krokem je nová parcelace. Nové parcely byly navrženy ve snaze navázat na parcely původní a jejich účelem je možnost zahuštění území domy vhodného měřítka. K ovlivnění podoby budoucí zástavby slouží stavební čáry otevřené a uzavřené. Další regulační prvky poukazují na přednosti území, jako je výhled na kostelní věž a věž radnice, z velké části čtvrti lze zahlédnout alespoň jednu z nich. V případě ulice U Koupadel jde o chráněný průhled, který v celé délce této ulice poskytuje výhled na kostel. Poukázáno je také na průchody a na prostranství kolem bývalých masných krámů. Pro přehlednost je regulované území rozděleno do několika částí, u kterých jsou pak určeny podrobnější údaje jako koeficienty zastavěné plochy, maximální výška domů a jejich podlažnost. V této části je uvedena také funkční regulace území, která udržuje nynější zdejší funkce, zároveň má za úkol vytvořit více prostorů pro veřejnost. V památkové zóně Boskovic již existuje regulace umístění reklam v ulicích a ve studii je uvažováno dodržení této regulace. Všechny tyto prvky byly určeny po předchozích analýzách dnešního a historického vzhledu židovského města.

V příkladovém řešení je již doplněna možná zástavba dle navržených regulací. Povrchy ulic jsou uvažovány dlážděné kamennou kostkou, případně jinou vhodnout kamennou dlažbou. Pro odlišení funkcí povrchů je vhodné využit barevnost (odstíny tlumených barev), případně styl skládání dlažby. Další prvky jsou uvedeny dále v jednotlivých částech studie.

M 1:1000

Špitálek
Ostrovo
Bílkova
Otakara Chlupa
U Kounoseel
Velenova
Antonína Trojla
U Templu
U Vážné studny
Zborovská
U Cisařské
Masarykovo náměstí
Pod Klášterem
Plačkova
Hradní

HODNOCENÍ OBJEKTŮ

- řešené území
- nová parcelace
- stávající parcelace
- domy k zachování
- kulturní památka
- k přestavbě dle regulací
- demolice

M 1:1000

REGULACE

- řešené území
- stávající parcelace
- nová parcelace
- objekt stávající
- objekt umožňující změnu
- závazná stavební čára uzavřená
- závazná stavební čára otevřená
- nepřekročitelná stavební čára otevřená
- chráněný průhled
- chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
- významné prostranství
- průchod, průjezd
- jednosměrný provoz

M 1:1000

M 1:1000

M 1:1000

A
E
F
B
D
C

ČÁST A – REGULACE

Blok A je tvořen ulicemi Antonína Trapla v jihozápadní části, ulicí Zborovská na jihovýchodu a na severu se nachází Masarykovo náměstí. Součástí bloku je synagoga maior, která má ve svém okolí památkové ochranné pásmo. Uliční fronta směřující do náměstí je kromě historických domů doplněna dvěmi novostavbami, nachází se v ní také fara kostela.

Hlavním nedostatkem této části je nedokončená výstavba ulice Zborovská, v prázdné rohové části jsou upraveny parcely tak, aby se zde dalo navázat na výstavbu typickou pro tuto ulici a vytvořila tak kompaktní městský protor směřující k Masarykovu náměstí. V regulaci je také zachován již existující průchod skrze blok. K možným úpravám jsou zde navrženy dva rodinné domy na konci ulice Antonína Trapla, hmotově nejsou pro své okolí rušivé, jejich kompozice není však příliš vhodná či cenná. Dalšími objekty pro možnou úpravu jsou stavby ve vnitrobloku, jde především o objekty drobnějšího charakteru s technickým účelem.

funkční regulace: ul. Zborovská – polyfunkční objekty s aktivním parterem (funkce bytová, obchod, administrativa, kultura, veřejné vybavení, sport a služby); ul. Ant. Trapla – monofunkční stavba s možností aktivního parteru

způsob zastavění: ul. Zborovská – uzavřená zástavba, ul. Ant. Trapla – uzavřená zástavba/volně stojící domy

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

- řešené území
- stávající parcelace
- nová parcelace
- objekt stávající
- objekt umožňující změnu
- závazná stavební čára uzavřená
- závazná stavební čára otevřená
- nepřekročitelná stavební čára otevřená
- chráněný průhled
- chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
- významné prostranství
- průchod, průjezd
- jednosměrný provoz

M 1:1000

ČÁST A – PŘÍKLADOVÉ ŘEŠENÍ

V příkladové situaci je doplněna zástavba ulice Zborovská a to tak, aby korespondovala se druhou částí ulice. Zároveň je v rohu ponecháno malé prostranství, kam je možné přemístit stávající dětské hřiště nacházející se na parcele. Dětské hřiště může navazovat na obchodní parter sousedního domu, uliční fronta by byla podpořena pevným zděným oplocením s možnými průhledy.

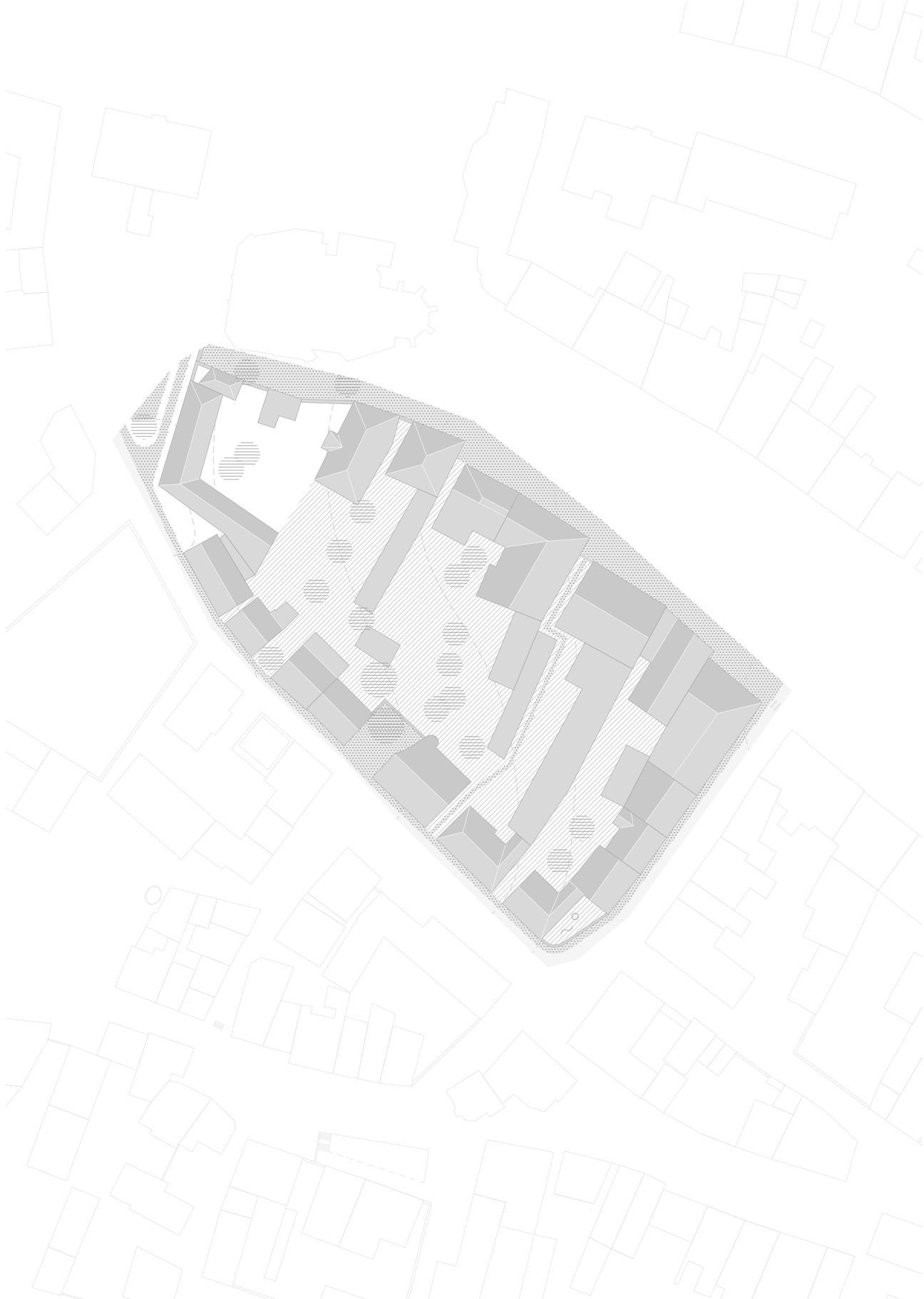

M 1:1000

ČÁST B – REGULACE

Blok B je na jihozápadu ohraničen ulicemi Plačkova a U Císařské, v této části se nyní nachází převážně objekty technického charakteru, jako například garáže a nekoresponduje tak s protilehlou uliční frontou, kde se nachází kompaktní zástavba měšťanských domů. V samotném jižním cípu bloku je k domům připojena zachovalá původní brána do židovského města. Na severu bloku se nachází Masarykovo náměstí, domy jsou zde měšťanské s obchodním parterem. Západní zástavba směřuje do ulice Zborovská, zástavba je zde zachovalá, jediným rušivým elementem je nevhodná barva fasád.

Ulice Plačkova a U Císařské je v regulaci řešena návrhem nové parcelace umožňující zástavbu obytnými domy. V parteru domu v západním rohu se nachází čajovna a i zbytek parteru ulice Zborovská je tvořen obchody a občerstvením, u domu je tedy navržen průjezd pro zásobování.

funkční regulace: objekty pro bydlení, veřejnou vybavenost, kulturu, služby, možnost aktivního parteru

způsob zastavění: uzavřená zástavba

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

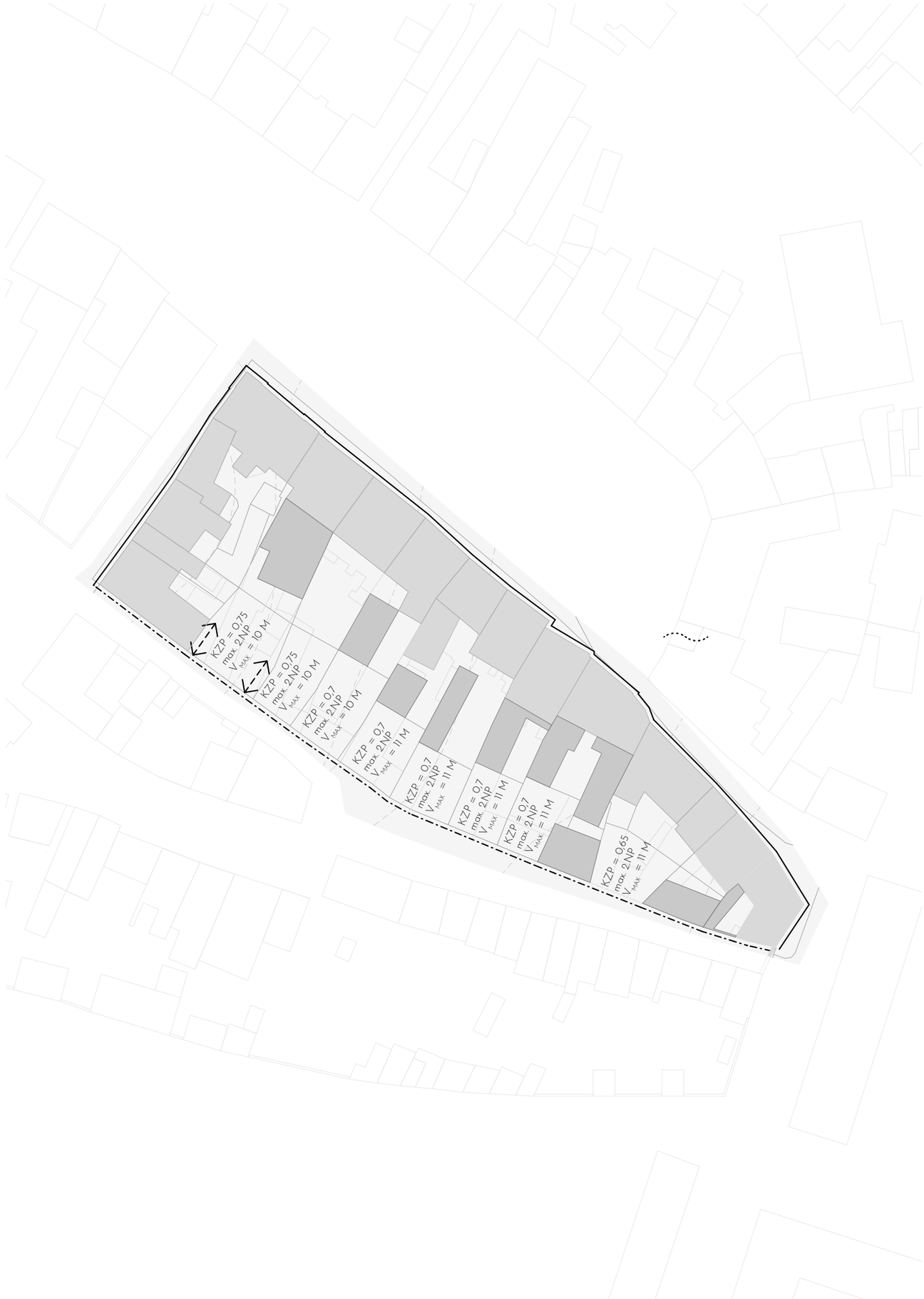

řešené území
stávající parcelace
nová parcelace
objekt stávající
objekt umožňující změnu
závazná stavební čára uzavřená
závazná stavební čára otevřená
nepřekročitelná stavební čára otevřená
chráněný průhled
chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
významné prostranství
průchod, průjezd
jednosměrný provoz

M 1:1000

ČÁST B – PŘÍKLADOVÉ ŘEŠENÍ

V návaznosti na aktivní parter ulice Zborovská je v blízkosti rohového domu umístěn kromě průjezdu také průchod pro pěší tak, aby ve vnitrobloku mohly být umístěny zahrádky jednotlivých podniků a prostor fungoval i pro veřejnost. Dále je v této části vnitrobloku navrženo parkoviště nahrazující rušené parkování nevhodně umístěno mezi objekty v ulici Plačkova. Mezi jednotlivými obytnými domy se nacházejí další průjezdy do vnitrobloku pro jejich majitele a nájemníky.

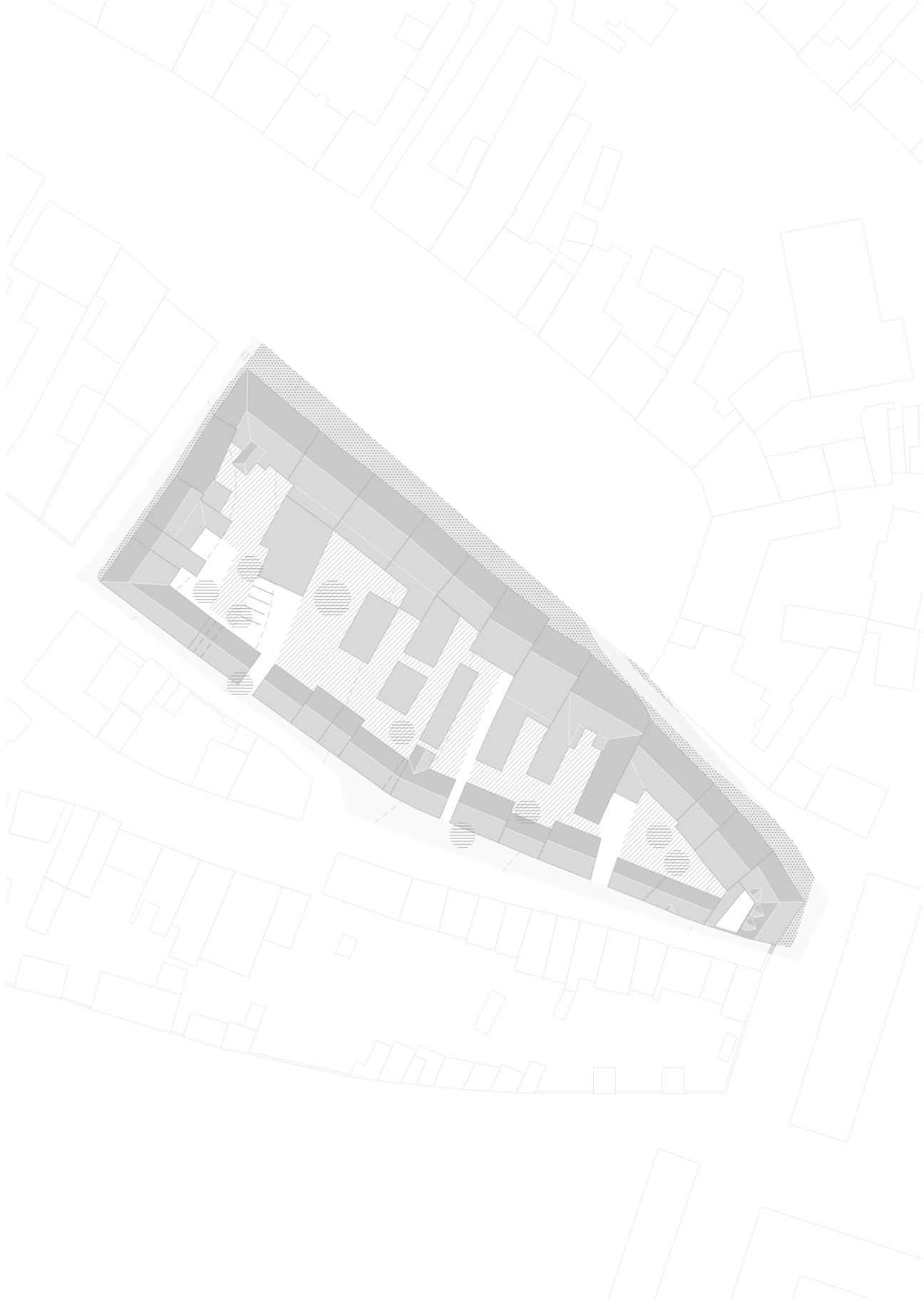

M 1:1000

ČÁST C – REGULACE

Část C utváří ze severu celistvá zástavba obytnými domy s občasným aktivním parterem směrem do ulice Plačkova. Na východě blok dotváří ulice Hradní, na které se nacházejí historické objekty bývalé rezidence, kláštera a panského dvoru. Z ulice Hradní vede cesta dále k zámku, letnímu kinu a lze pokračovat k hradní zřícenině. V jihozápadním cípu je dochovalá památkově chráněná hospodářská usedlost. Jižní fronta je tvořena garážemi, vede zde ulice Pod Klášterem a z celé ulice lze vidět místní zámek.

V ulici Pod Klášterem byla navržena nová parcela pozemků a nahrazení stávajících garáží zástavbou rodinných domů tak, aby se svým charakterem ulice přibližovala více k židovskému městu a aby byl využit její potenciál.

funkční regulace: monofunkční objekty pro bydlení

způsob zastavění: uzavřená zástavba/volně stojící domy

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová/štítová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

- řešené území
- stávající parcelace
- nová parcelace
- objekt stávající
- objekt umožňující změnu
- závazná stavební čára uzavřená
- závazná stavební čára otevřená
- nepřekročitelná stavební čára otevřená
- chráněný průhled
- chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
- významné prostranství
- průchod, průjezd
- jednosměrný provoz

M 1:1000

M 1:1000

ČÁST D – REGULACE

Část D je tvořená malým blokem ohraničeným ulicemi U Vážné Studny, Pod Klášterem a Velenova. Ze severu jsou k tomuto bloku přimknuty bývalé masné krámy a prostranství, na kterém se nachází pumpa připomínající vodní zdroj, který dříve zásoboval židovské město. Masnými krámy je řešeno výrazné převýšení, jejich střecha funguje jako pochozí prostor přístupný od výše položených měšťanských domů. Vedlejší větší blok obklopují ulice Bílkova, Velenova a Joštova. Směrem do ulice Bílkova je orientován židovský obecní dům, ve kterém je dnes zřízeno židovské muzeum. V ulici Velenova se nacházejí dvě prázdné parcely po obytných domech. Ulice Joštova je propojena uličkou Špitálek s ulicí Bílkova. Zástavba na této ulici je narozdíl od protilehlé zástavby rodinných domů nekompaktní.

K zlepšení stavu ulice Joštovi byla změněna parcelace pro umožnění další výstavby. Dále je zde v regulaci poukázáno na neobvykle členité prostranství masných krámů.

funkční regulace: ul. Joštova – objekty pro bydlení; ul. Velenova – objekty pro bydlení, kulturu, veřejné vybavení, sport, služby, možnost aktivního parteru

způsob zastavění: uzavřená zástavba/volně stojící domy

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová/štítová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

- řešené území
- stávající parcelace
- nová parcelace
- objekt stávající
- objekt umožňující změnu
- závazná stavební čára uzavřená
- závazná stavební čára otevřená
- nepřekročitelná stavební čára otevřená
- chráněný průhled
- chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
- významné prostranství
- průchod, průjezd
- jednosměrný provoz

M 1:1000

ČÁST D – PŘÍKLADOVÉ ŘEŠENÍ

V návrhové studii jsou doplněny dva chybějící domy v ulici Velenova, dále také výstavba tří rodinných domů do ulice Joštova. Potenciál pro možnou úpravu zde nabízí masné krámy, kde se dnes nacházejí sklady, sloužit by ale také mohly pro komerci jako obchodní jednotky. V měšťanském domě nad nimi býval hostinec, při znovuobnovení aktivního parteru by také mohla být využita pochozí střecha krámů pro zahrádku a prostor by tak byl oživen.

M 1:1000

ČÁST E - REGULACE

Část E je tvořena poměrně různorodou zástavbou. Začína u ulice Zborovská, severovýchodní část v ulici Antonína Trapla je protilehlá k synagoze, zde se také nachází dochovalé původní rituální mikve ve sklepení jednoho z domů. Její severozápadní cíp tvoří zahrada přimknutá k bývalým lázním. Na západě této části končí památková zóna židovského města, z jihu ji dotváří ulice Bílkova. Výrazným prvkem je prázdná parcela mezi ulicemi U Koupadel a Bílkova, na které je umístěna kašna připomínající požárem zničené mužské lázně a dříve byla z větší části zastavěna měšťanskými domy. Pro tuto část jsou charakteristické drobnější obytné domy doplněné výraznějšími stavbami, jako bývalá továrna, bývalé ženské lázně a židovský obecní dům na protilehlé straně ulice Bílkova.

V regulaci je navrženo možné znovuzastavení parcely v ulici Antonína Trapla. V současnosti zde stojí polovina původního domu v chátrajícím stavu. Další zástavba je možná v proluce U Koupadel. V okolí kašny je zanechán prostor pro drobné veřejné prostranství a také je zde umístěn průchod ke kašně z ulice Bílkova v místě, ve kterém se historicky nacházel. Úpravy jsou umožněny pro objekt garáží, ty jsou ovšem zahloubeny ve svahu a charakter místa tak nenarušují, protože z pozemku nejsou zřetelné.

funkční regulace: objekty pro bydlení, kulturu, veřejné vybavení, sport a služby, možnost aktivního parteru

způsob zastavění: uzavřená zástavba s možnými průchody

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

řešené území
stávající parcelace
nová parcelace
objekt stávající
objekt umožňující změnu
závazná stavební čára uzavřená
závazná stavební čára otevřená
nepřekročitelná stavební čára otevřená
chráněný průhled
chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
významné prostranství
průchod, průjezd
jednosměrný provoz

M 1:1000

ČÁST E – PŘÍKLADOVÉ ŘEŠENÍ

V příkladovém řešení jsou doplněny obytné domy v ulici Bílkova, kde je dnes prázdný štít po zbořených původních domech. Nová zástavba je zalomená směrem k bývalým ženským lázním, propojuje tak uličku Špitálek a ulici U Koupadel, která poskytuje průhled přímo na kostel na náměstí, ten je prodloužen i přes zastavovanou parcelu. Za obytnými domy je navržena zeleň a průchod, naskytuje se zde výhled na zachovalé arkády ženských lázní. Další navrženou uličkou je již zmiňovaný průchod z ulice Bílkova ke kašně, značné převýšení je řešeno schodištěm umístěným mezi domy. Dominantou parcely jsou nově navržené lázně, které poukazují na lázeňskou historii této parcely a svým charakterem vybočují z řady stejně jako okolní bývalá továrna, lázně a obecní dům. Nevyužitým potenciálem je zahrada oplocená kamenným zdivem, dnes ve vlastnictví církve. V současnosti nemá žádnou funkci, bylo by tedy možné přeměnit ji do malého parku přístupného veřejnosti.

M 1:1000

ČÁST F – REGULACE

Území F sestává z drobného trojúhelníku vtěsnaného mezi ulice U Císařské, Plačkova a Zborovská. Jeho dominantou je rodný dům spisovatele Hermanna Ungara a také hmotově neobvyklý obytný dům v západním rohu.

V regulaci je v návaznosti na současné regulace území navržen jednosměrný provoz, vzhledem k úzkému profilu ulice U Císařské a zúžení ulice Plačkova. Tato část komunikací slouží spíše pro místní obyvatele, na konci ulice Plačkova se nachází brána do bývalého ghetta a průjezd skrze není umožněn. V regulaci je navrženo znovuzastavení proluk a úprava menšího domu, kde se dnes nachází obchodní jednotka. Tento dům sice nese známky dobové kompozice, v minulosti byl však přestavbami znehodnocen.

funkční regulace: objekty pro bydlení, obchod, administrativu, kulturu, veřejné vybavení, sport a služby, možnost aktivního parteru

způsob zastavění: uzavřená zástavba

tvar střechy: pultová/sedlová/valbová
orientace střechy: okapová
sklon střechy: 25°–50°
materiál střechy: keramické tašky, šindel, břidlicové desky, betonové tašky, plechová krytina (netvarovaná)

barva: vhodné jsou tlumené barvy pro všechny povrchy, v případě fasád bílá, jemné odstíny šedé a béžové, případně světlé odstíny pastelových barev
barevnost povrchů by měla působit sjednoceným dojmem a respektovat své okolí

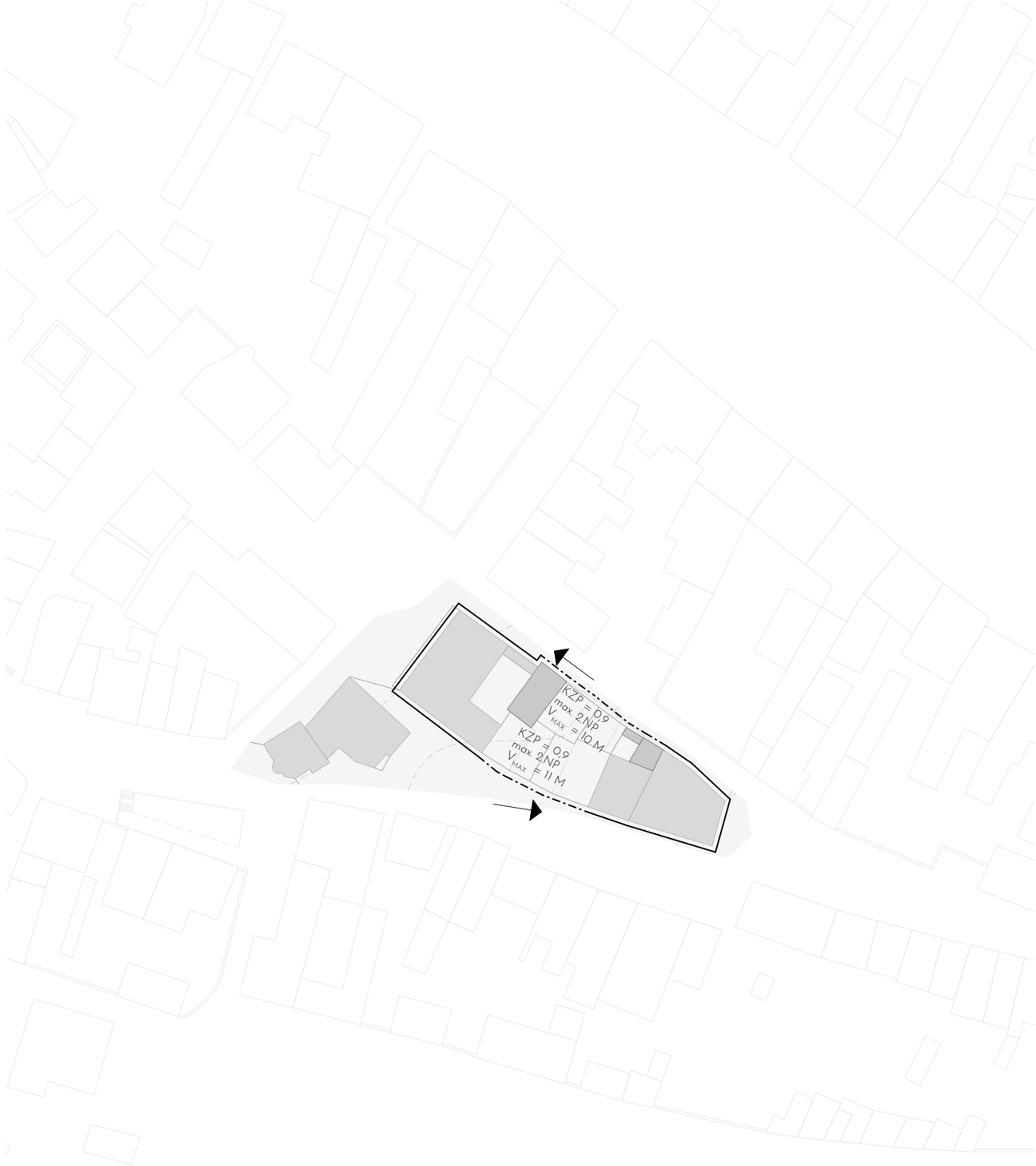

řešené území
stávající parcelace
nová parcelace
objekt stávající
objekt umožňující změnu
závazná stavební čára uzavřená
závazná stavební čára otevřená
nepřekročitelná stavební čára otevřená
chráněný průhled
chráněný pohledový horizont, výšková dominanta
významné prostranství
průchod, průjezd
jednosměrný provoz

M 1:1000

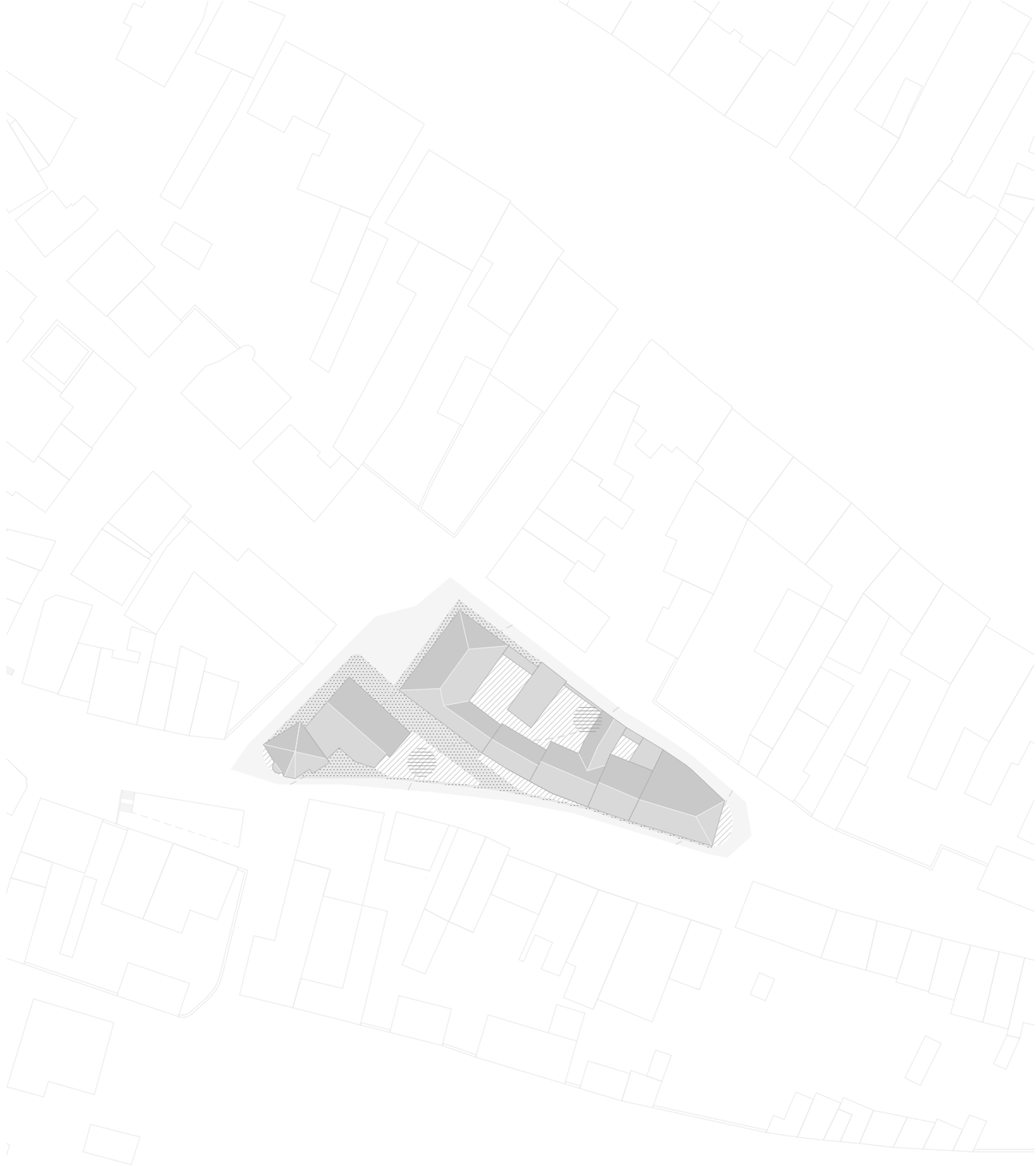

M 1:1000

NÁVRHOVÁ ČÁST

městské koupele

SITUACE

Pro návrh byla řešena celá plocha proluky U Koupadel. Hmotové a půdorysné řešení částečně vychází z nově umístěných průchodů. Prvním z nich je ulička spojující ulici U Koupadel a na Špitálce, v situaci se nachází na západní straně navržených lázní. Tento průchod vychází z principu tvarování bloků v židovské čtvrti, propojuje již zmíněné ulice a prodlužuje výhled na kostel sv. Jakuba Staršího. Druhý průchod směřující ke stávající kašně vychází z historického řešení zastavěnosti území, průchod zde zůstal zachován ve všech obdobích. Převýšení průchodu je nově řešeno schodištěm. V současnosti je zástavba obytných domů ulice Bílkova na západní straně situace zakončena prázdným štítem, v návrhu je na něj navázáno dalšími třemi domy tvarovaných do obráceného písmene L a domy tak navazují na budovu bývalých ženských lázní.

Samotné lázně jsou řešeny jako solitérní objekt a svým řešením se odkazují k zavedenému okolnímu principu. Ze zástavby obytných domů zde svým objemem a vzhledem vyčnívá budova továrny, bývalých lázní a židovského obecního domu. V provozním řešení objektu bylo využito převýšení mezi ulicí Bílkova a U Koupadel, vstup do lázní je orientován severně, z jihu je o patro výše přístupná samostatná kavárna.

V dispozičním řešení jsou lázně rozprostřeny do tří pater, za vstupem a šatnami se nachází zóna koupelí, o patro výše je umístěna odpočívárna s barem. Ve třetím patře se nachází sauny s ochlazovacím bazénem, masážemi a zábaly. Celým domem prostupuje atrium, na střeše je umístěn bazén s částečně proskleným dnem, skrze který je do interiéru přiváděno světlo. Půdorysnou stopu zasklení přebírá i atrium a v přízemí je opět ve stejných rozměrech umístěn vířivý bazén. Technické zázemí koupelí je umístěno v podzemním patře, střešní bazén má svoji technickou místnost ukrytou v podkroví přístupnou žebříkem. V úrovni ulice U Koupadel je na východní fasádě umístěn služební vchod využívaný k zásobování a také jako východ pro požární únik. Prostřední východní modul domu je ve všech patrech využíván jako technické zázemí pro zaměstnance, pro zásobování a také je zde únikové schodiště.

Fasáda domu je tvořena z šedých cihel, které se objevují v kombinaci s pohledovým betonem i v interiéru. Jedním z faktorů pro volbu materiálu byly zdejší dochovalé rituální lázně mikve, celý jejich prostor je cihlový. Okna do lázní v ulici Bílkova respektují rastr okolní zástavby, pro zachování intimity prostoru jsou překryty cihlami s prostupy, tento princip je použit i na zbytku domu.

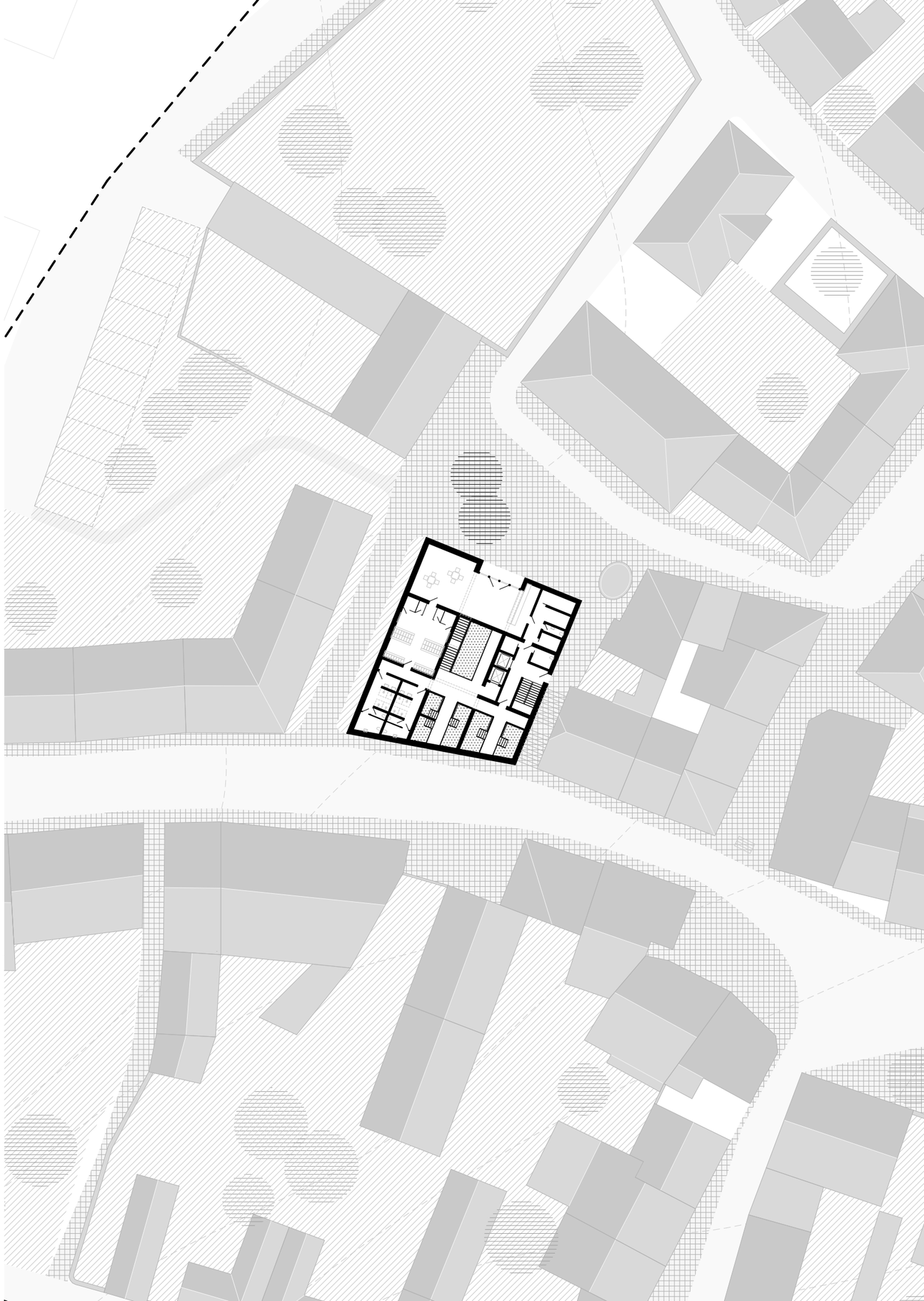

M 1:500

PŮDORYS 1.NP

1.01 vstupní hala s recepcí
1.02 šatna pro veřejnost
1.03 hygienické zázemí – ženy
1.04 hygienické zázemí – muži
1.05 vířívá koupel
1.06 horká lázeň 42 °C
1.07 teplá lázeň 32 °C
1.08 studená koupel 15 °C
1.09 bylinná koupel
1.10 solná koupel
1.11 vchod pro zásobování
1.12 úklidová místnost
1.13 sklad špinavého prádla
1.14 sklad čistého prádla
1.15 toaleta – zaměstnanec
1.16 zázemí pro zaměstnance
1.17 sklad recepce

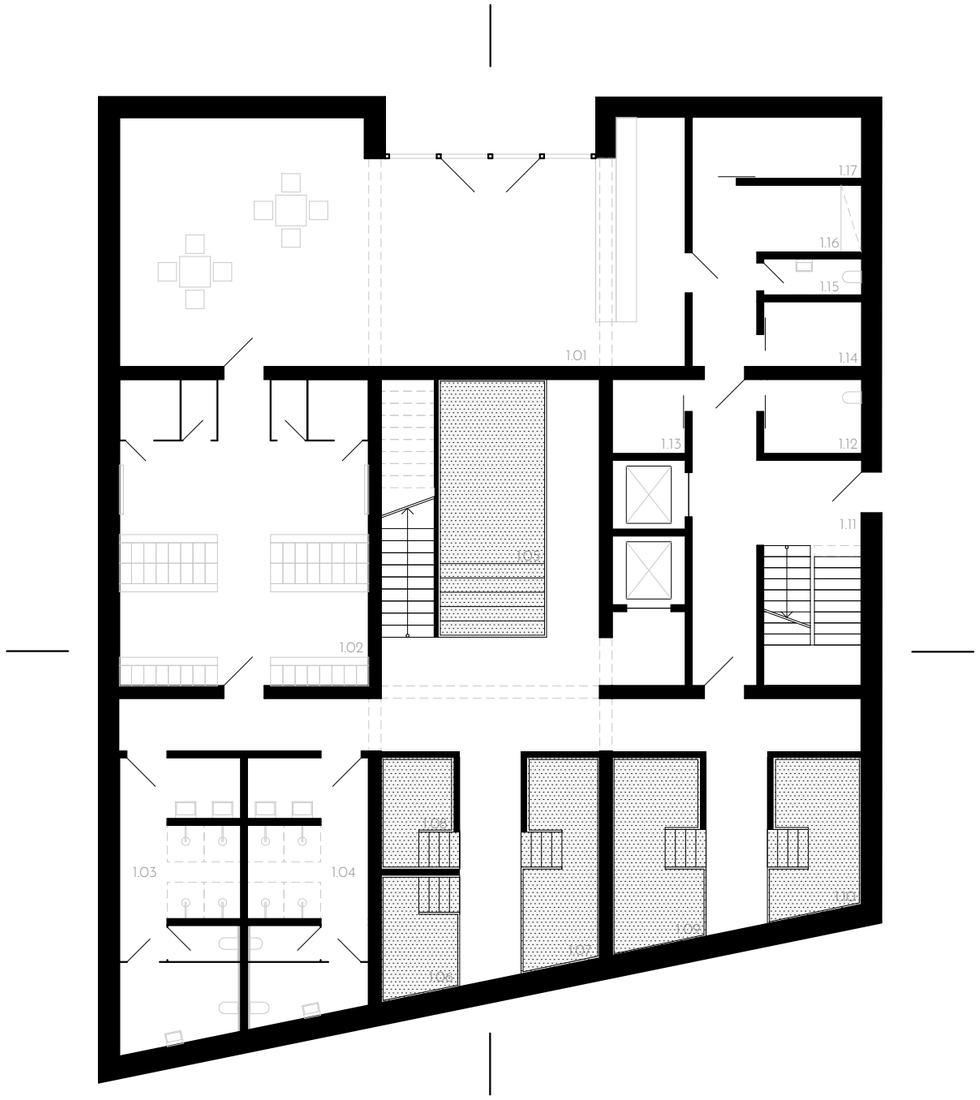

M 1:150

PŮDORYS 2.NP

2.01 odpočívárna
2.02 bar (mokrý provoz)
2.03 toaleta pro ženy
2.04 toaleta pro muže
2.05 toaleta pro invalidy
2.06 technické zázemí ochlazovací lázně
2.07 sklad baru
2.08 přípravna baru
2.09 místnost pro zaměstnance
2.10 toaleta – zaměstnanec
2.11 chodba pro zásobování
2.12 sklad
2.13 hygienické zázemí pro zaměstnance
2.14 kavárna
2.15 sklad kavárny
2.16 přípravna kavárny
2.17 místnost pro zaměstnance
2.18 toaleta pro zaměstnance
2.19 toaleta pro ženy
2.20 toalety pro muže
2.21 toaleta pro invalidu

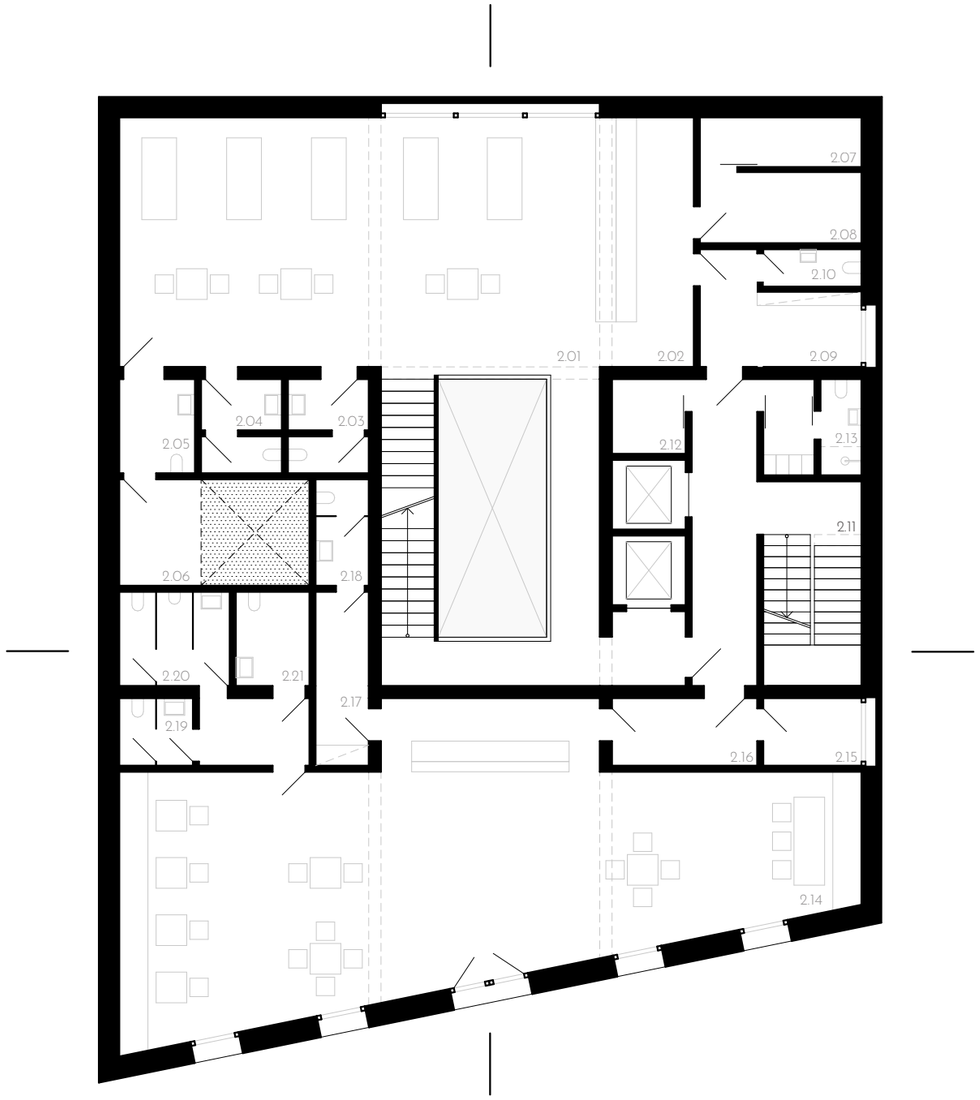

M 1:150

PŮDORYS 3.NP

3.01 odpočívárna s výrobníkem ledu
3.02 Kneippova lázeň, pítko
3.03 převlékárna
3.04 sauna s parním nárazem pro ceremoniály 80 °C–90 °C, 10 %–30 %
3.05 parní sauna
3.06 biosauna 60 °C, 30 %–60 %
3.07 finská sauna 85 °C–95 °C, 10 %–20 %
3.08 zábaly
3.09 masáže
3.10 ochlazovací lázeň
3.11 chodba pro zásobování
3.12 sklad
3.13 místnost pro zaměstnance

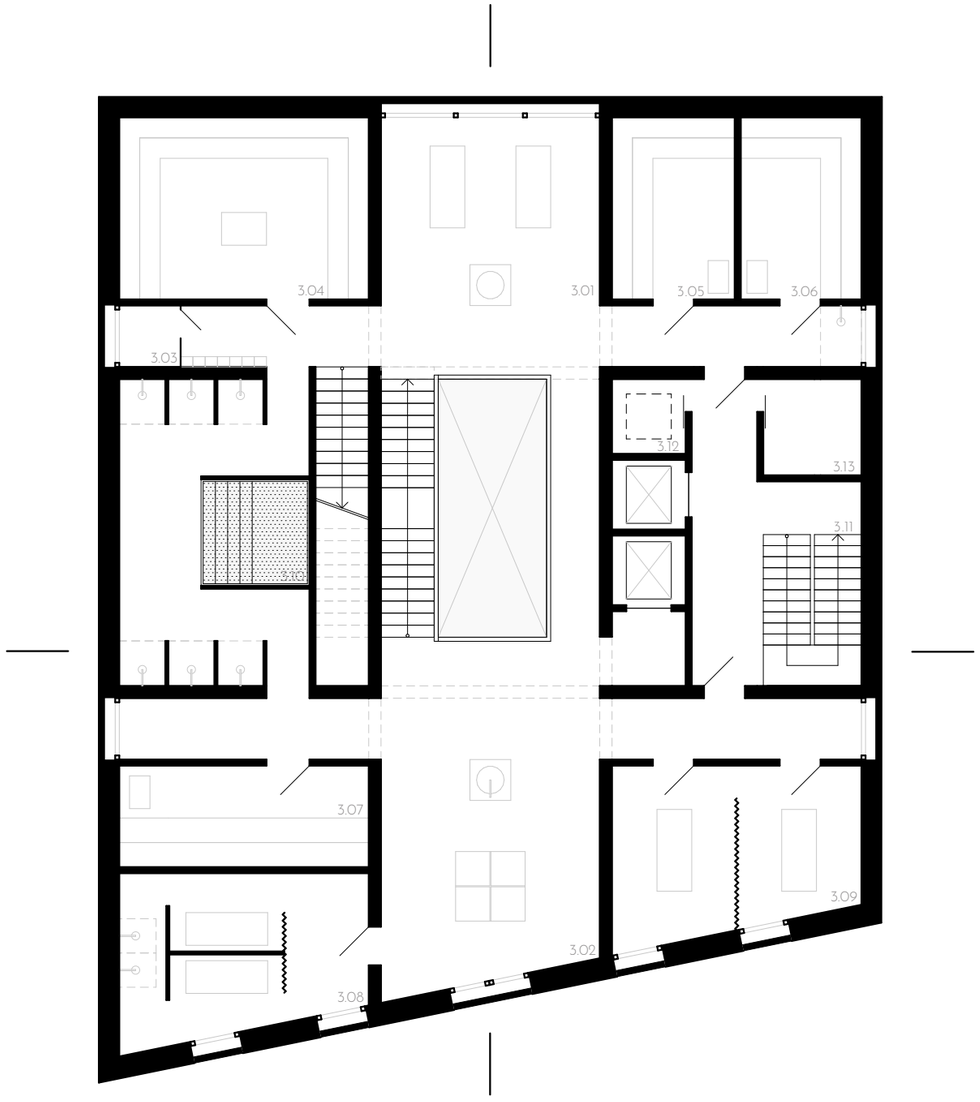

M 1:150

PŮDORYS STŘECHY

4.01 venkovní bazén
4.02 technické zázemí bazénu

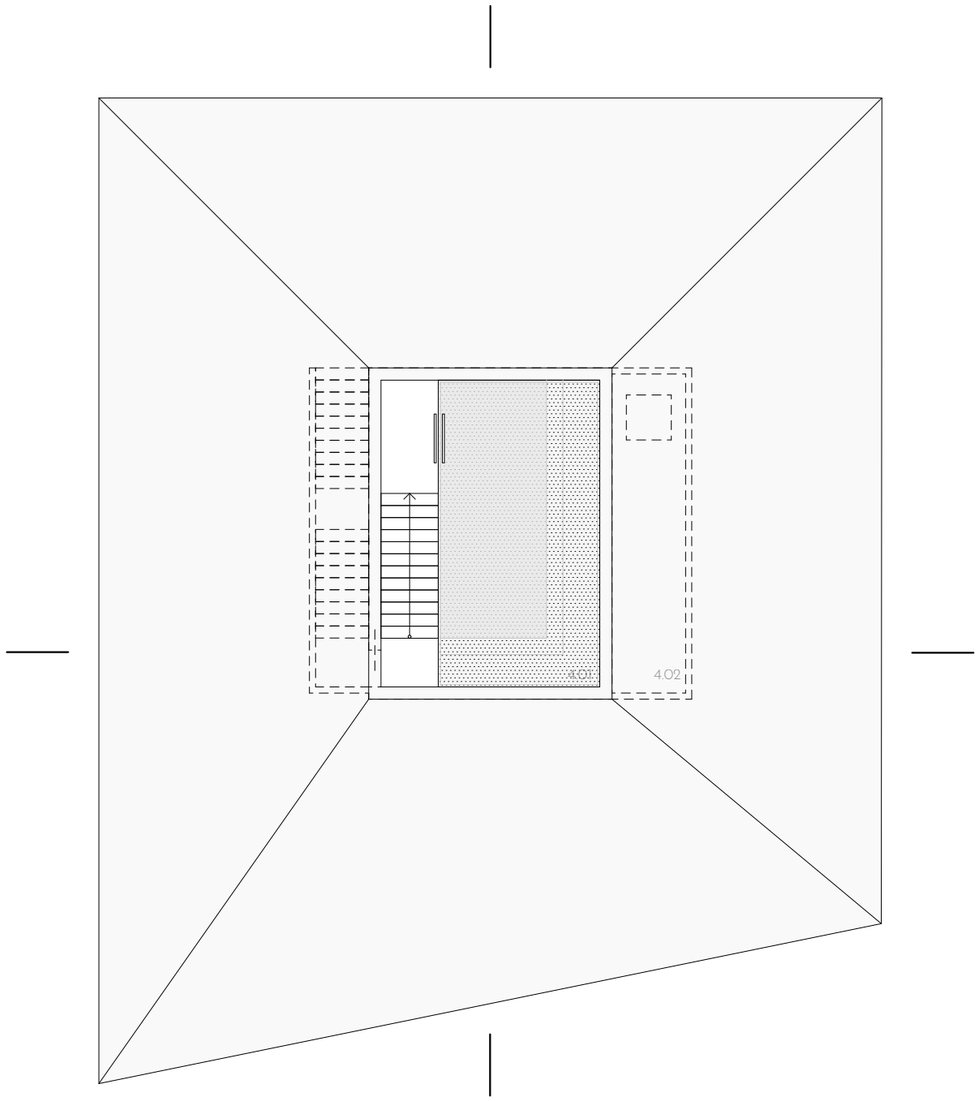

M 1:150

PŮDORYS 1.PP

0.01 technologické zázemí koupele
0.02 technologické zázemí koupelí
0.03 úpravna vody
0.04 sklad
0.05 strojovna vzduchotechniky
0.06 zdroj tepla
0.07 rozvaděč elektro
0.08 sklad
0.09 dílna
0.10 sklad

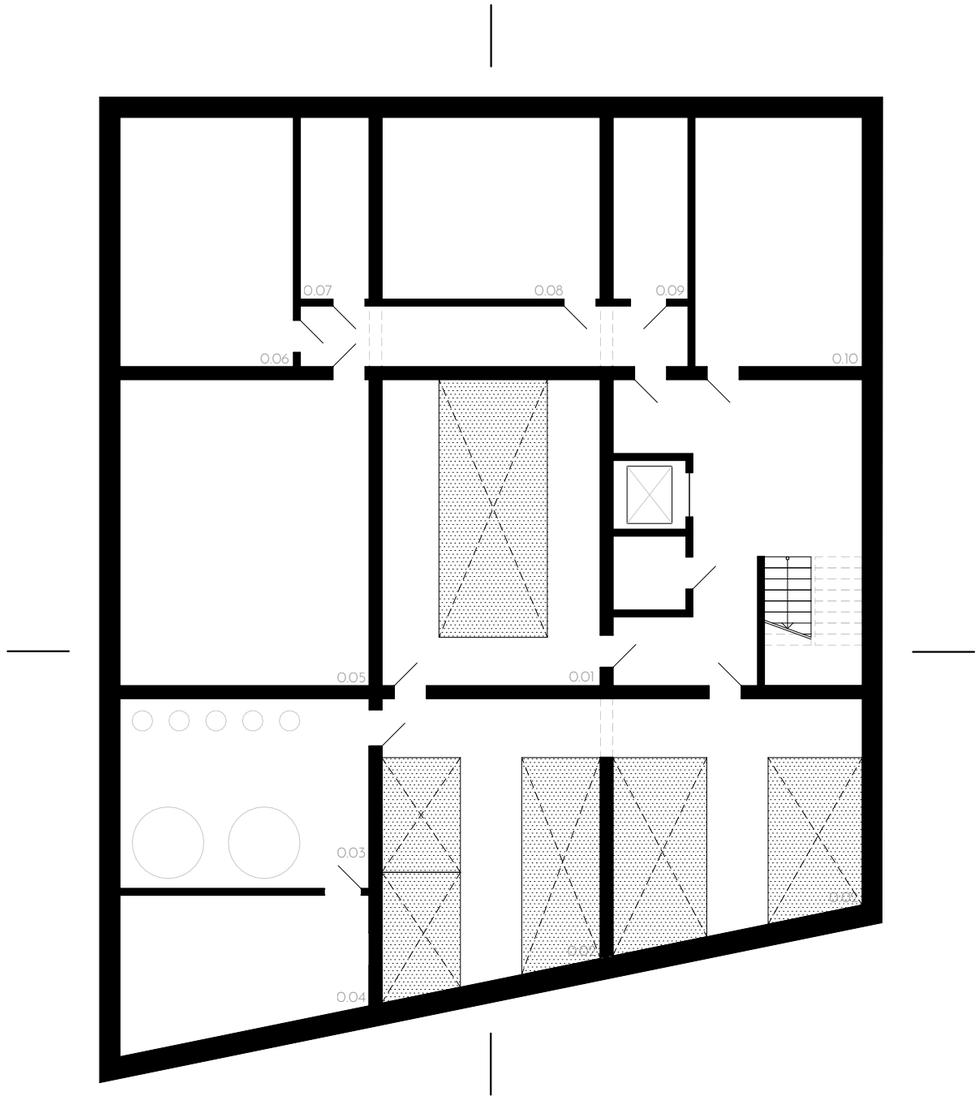

M 1:150

ŘEZY

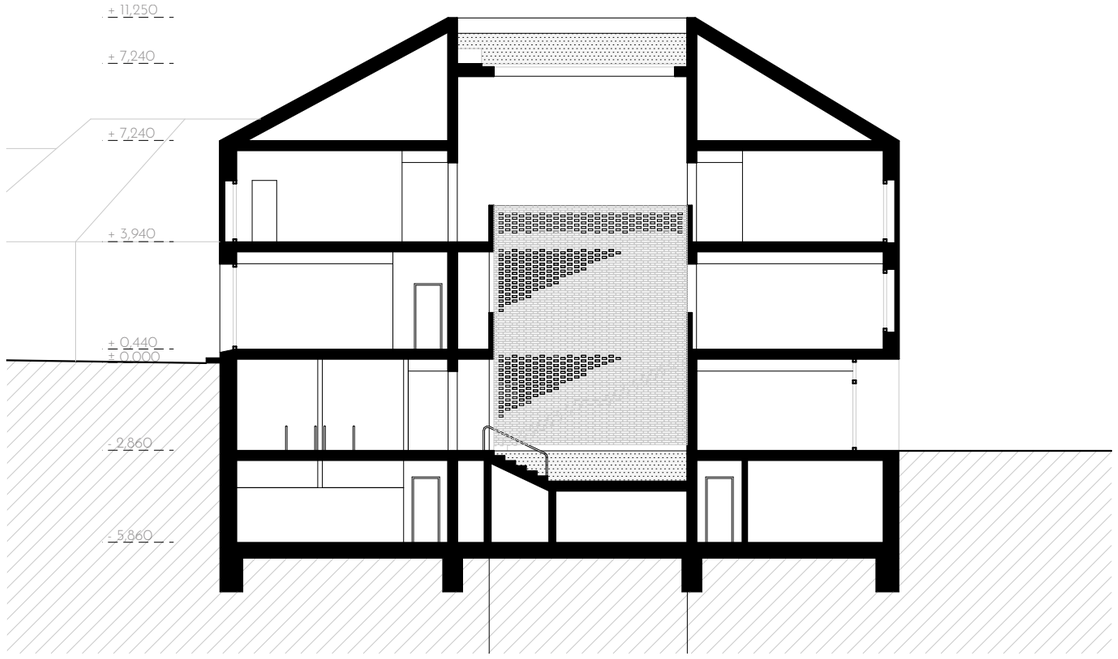
± 11,250
± 7,240
± 7,240
± 3,940
± 0,440
± 0,000
- 2,860
- 5,860

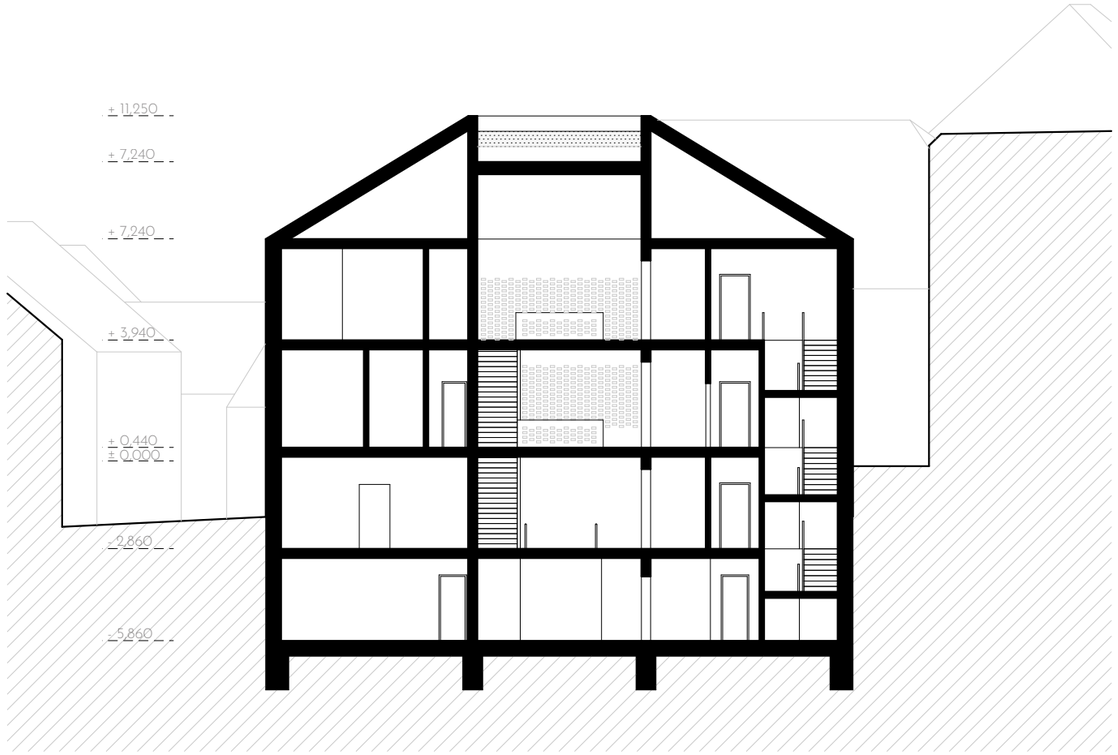
± 11,250
± 7,240
± 7,240
± 3,940
± 0,440
± 0,000
- 2,860
- 5,860

M 1:200

POHLEDY

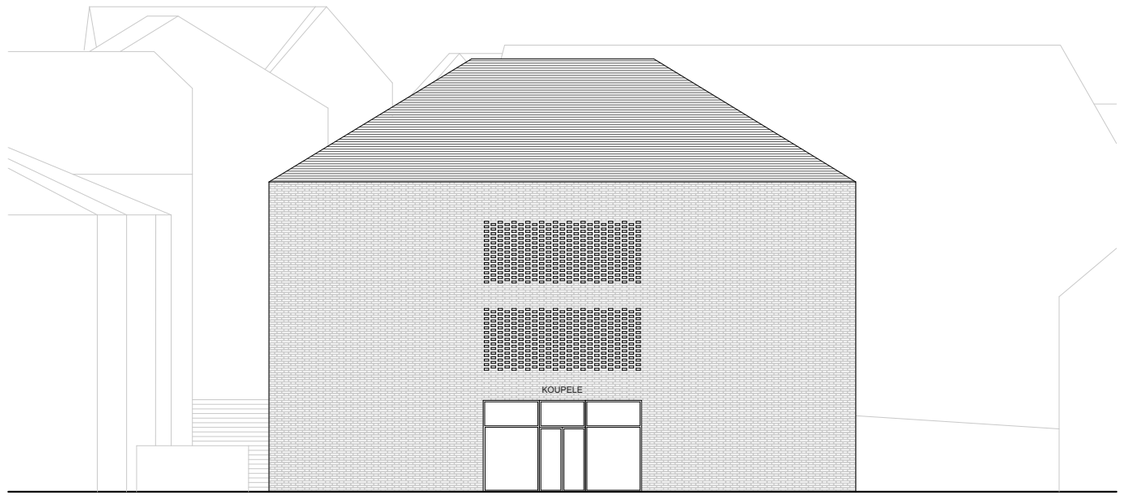

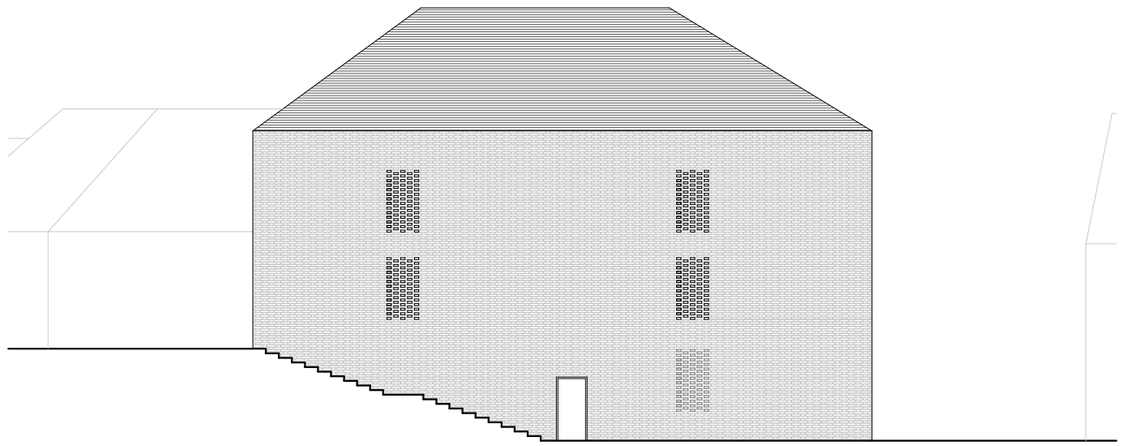

M 1:200

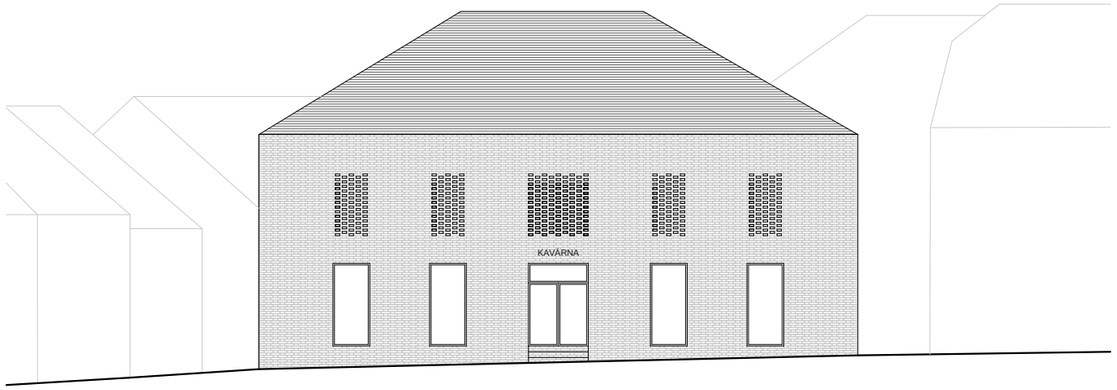

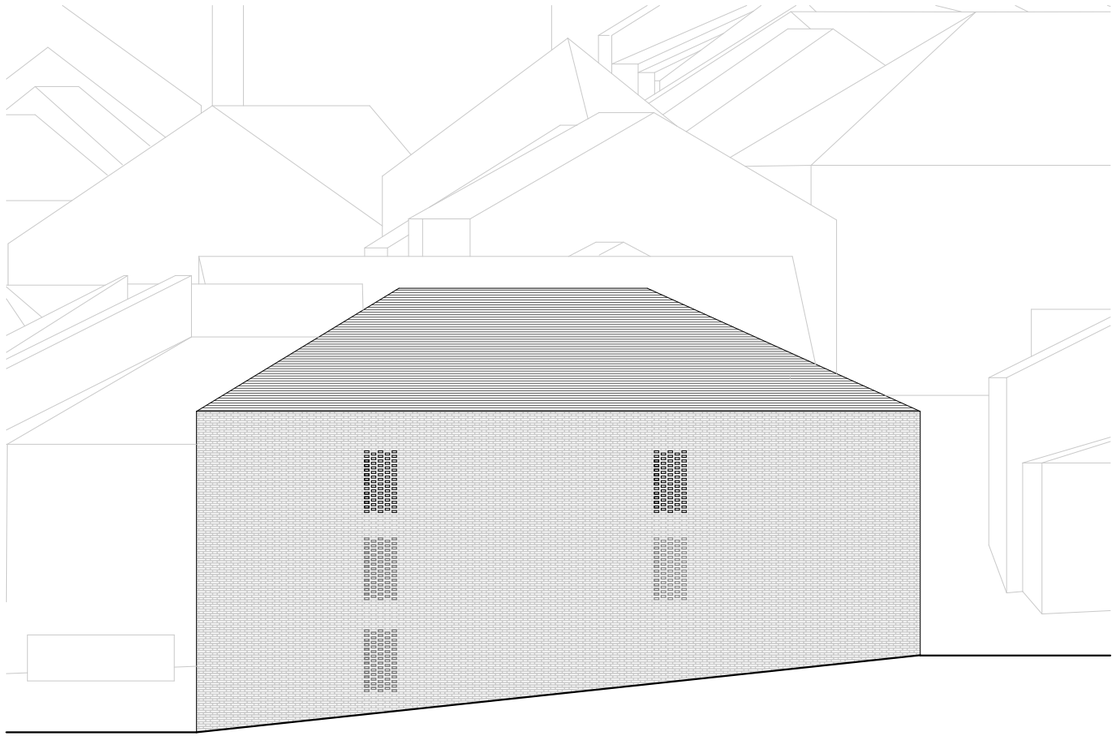

M 1:200

KOUPELE

KAVÁRNA

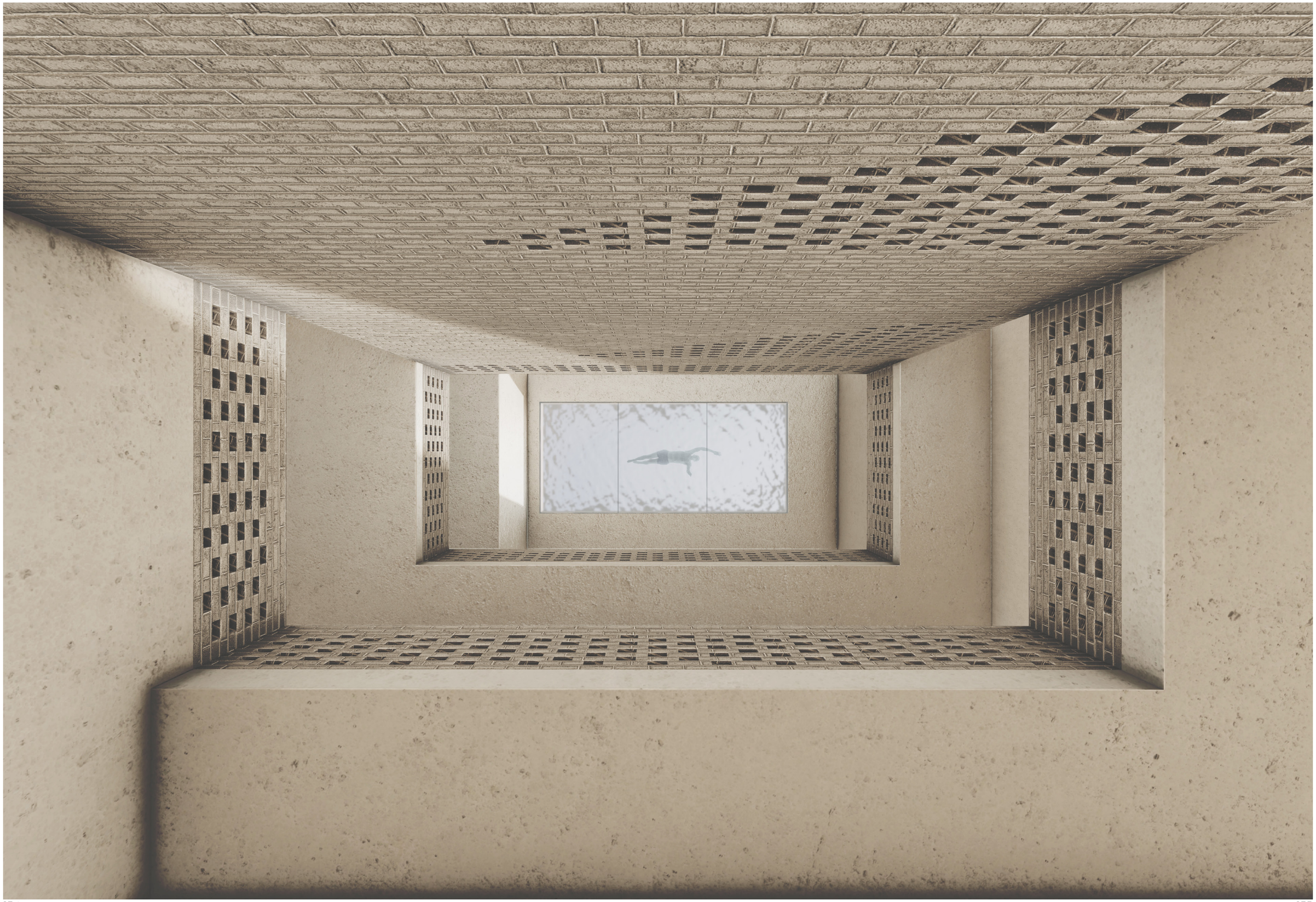

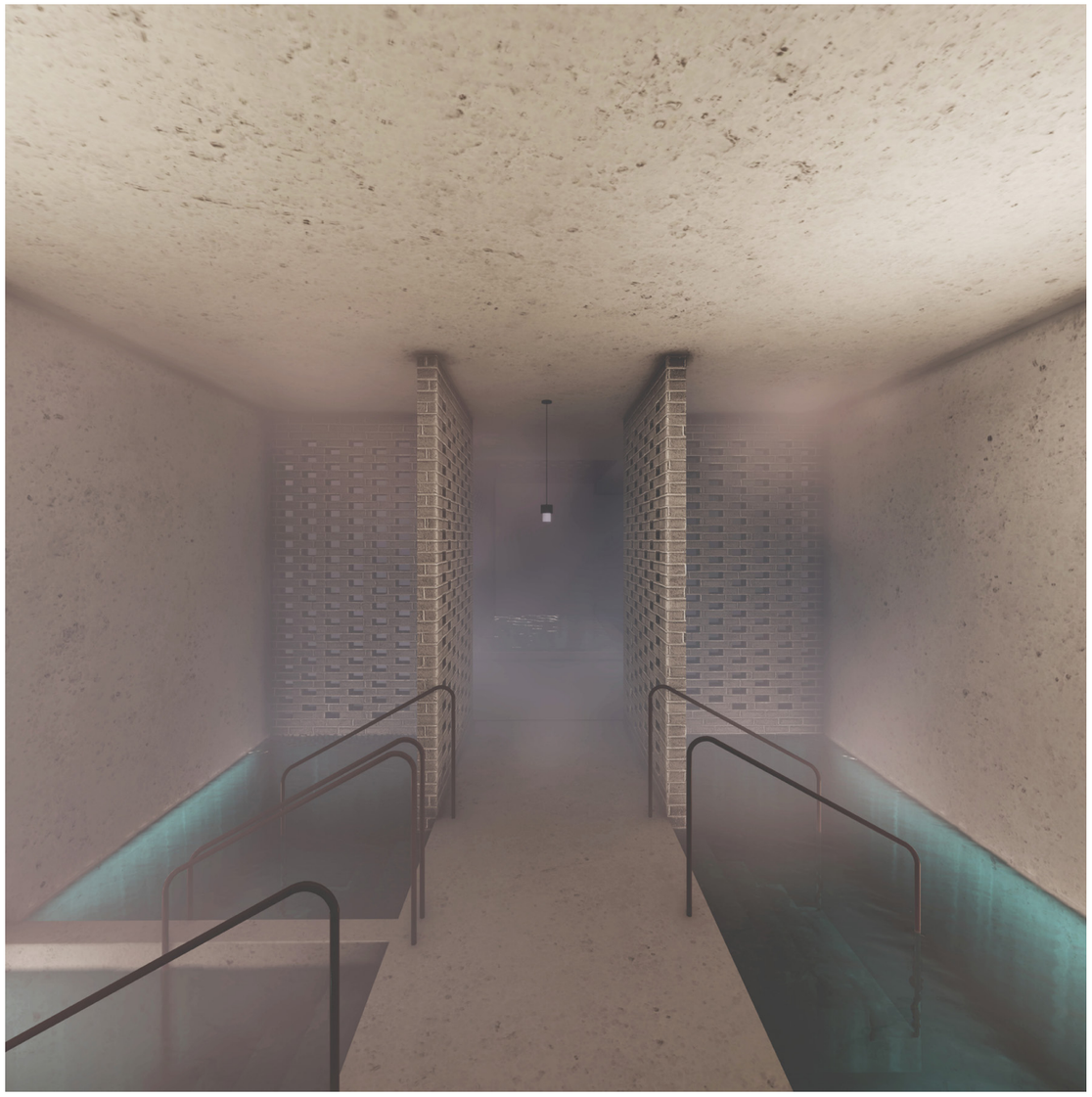

KONZULTACE

architektonická a stavební část
Ing. arch. Vojtěch Sosna
Ing. arch. Karel Filsak

požárně bezpečnostní řešení
doc. Ing. Daniela Bošová, Ph.D.

ZDROJE

textové informace
www.historickasidla.cz/dr-cs/33-boskovice.html
www.ohlasy.info/clanky/2015/09/mapy-boskovic.html
www.ohlasy.info/clanky/2016/06/pocatky-zidovske-ctvrti.html
www.regionboskovicko.cz/historie-zidovske-obce-boskovice/os-1062/p1=5107
www.klub-pratel-boskovic.cz/vl01-2-10.php
www.hradboskovice.cz/historie-hradu
www.boskovice.cz

mapy, fotografie
www.ags.cuzk.cz
www.veduta.art.cz
www.fotohistorie.cz
www. iispp.npu.cz
www.regionturist.cz
www.boskovice.cz
zdroj autora

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce, Vojtěchu Sosnovi a jeho asistentovi,
Karlovi Filsakovi, za vstřícnost a přínosné rady.
Děkuji přátelům a mému partnerovi za podporu.
Děkuji rodičům.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Klára Pavelková

datum narození: 31. 3. 1996

akademický rok / semestr: 2021/2022 / letní semestr
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15127 / Ústav navrhování I
vedoucí diplomové práce: Ing. arch. Vojtěch Sosna

téma diplomové práce: Židovská čtvrť v Boskovicích

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadání práce vychází z diplomního semináře, jehož tématem byl vývoj a struktura centra města Boskovice. Diplomová práce bude blíže zaměřena na zdejší židovskou čtvrť s cílem doplnění zástavby této oblasti.

2/ pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Součástí diplomové práce je také nalezení vhodných funkcí do dané oblasti. Konkrétní program tedy bude specifikován v průběhu semestru.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

analytická část
situace řešeného území
situace s parterem objektu
půdorysy
typické řezy
pohledy
vizualizace

Měřítka budou upřesněna v průběhu semestru po dohodě s vedoucím diplomové práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

plachta dle předepsaného formátu
portfolio 2x
CD
model (měřítko bude upřesněno v průběhu semestru po dohodě s vedoucím diplomové práce)

Datum a podpis studenta 22. 2. 2022

Datum a podpis vedoucího DP 22. 2. 2022

Datum a podpis děkana FA ČVUT 2. 4. 2022 registrováno studijním oddělením dne 24. 2. 2022

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: KLÁRA PAVELKOVÁ
AR 2021/2022, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) MĚSTSKÉ KOUPELE, BOSKOVICE

(AJ) CITY BATHS, BOSKOVICE

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce:	**Ing. arch. Vojtěch Sosna** **Ústav: 15127/Ústav navrhování I**
Oponent práce:	
Klíčová slova (česká):	Boskovice, židovská čtvrť, koupele
Anotace (česká):	Boskovická židovská čtvrť propůjčuje svojí atmosférou charakter celému městu. Pro podporu kompaktnosti a rozvoje lokality byla navržena nová zástavba. Pro podporu zdejší kultury byly navrženy koupele. V úctě k minulosti se nová zástavba nese ve stopách zástavby historické. Koupele jsou navrženy v místě vyhořelých mužských lázní a v sousedství ženských lázní, navazují tak na tradici místa.
Anotace (anglická):	Boskovice's Jewish Quarter lends its character to the entire city. A new development was designed to support the compactness and development of the site. Baths were designed to support the local culture. In respect of the past, the new development is in the footsteps of historical development. The baths are designed in the place of the burnt men's spa and in the neighborhood women's spas, thus continuing the tradition of the place.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací."

V Praze dne 19.5.2022

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.